

Programación Docente – Conxunto (I-VIII)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro e Xiana Teixeira
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3	3	3	3	3	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Lorena Freijeiro Xiana Teixeira				lorenafreijeiro@csmvigo.com xianateixeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h. Martes: 12:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Establecemento de hábitos , técnicas de ensaio e criterios interpretativos. Desenvolvemento da compenetración do/a intérprete dentro dun traballo colectivo, desempeñando funcións de solista e/ou integrante da agrupación. Desenvolvemento das capacidades de liderado en diferentes tipos de agrupacións. Práctica de lectura a primeira vista. Coñecemento do repertorio de conxunto da especialidade.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Gaita, Tcecorp.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T7, T8, T13
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X11, X22, X23
ESPECÍFICAS	E11, E12, E13, E14, E15, E16, E17, E18, E19, E110

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Concibir a interpretación en conxunto como aspecto fundamental da formación musical e instrumental.	T1, T3, T6, T7, T8, T13, X2, X8, X11, X22, X23, E11, E12, E13, E16, E18, E19, E110.
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación na práctica en conxunto	T1, T3, T6, T7, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, E11, E12, E13, E15, E18.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T7, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, X22, E11, E12, E13, E15, E18.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T7, T8, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X22, X25, E11, E12, E13, E15, E16, E18.
Amosar solvencia na práctica da repentinización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X13, E17, E19.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T7, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25, E18.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas en diferentes tonalidades e timbres procurando o empaste e equilibrio entre os diferentes sons do conxunto.	T1, T3, T6, T7, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, E11, E13, E18.

Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T7, T13, T15, T16, X1, X2, X11, E1, E2, E3, E5, E8.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade tendo en conta a xestualidade precisa para a interpretación en conxunto.	T1, T3, T6, T7, T13, T15, X1, X2, E8.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T7, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E1, E2, E3, E4, E5, E10, E8, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Afinación 1.2. Preparación do instrumento para o empaste en conxunto.	2
2. Repentización e transposición	2.1. Práctica de lectura a primeira vista 2.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	1
3. Traballo do repertorio	3.1. Diferentes épocas e estilos. 3.2. Análise 3.3. Expresión, ornamentación, articulación, afinación, empaste...	10
4. Adaptación de repertorio da tradición oral.	Arranxos de pezas para a formación coa que se traballe.	1
5. A audición pública.	5.1. A posta en escena 5.2. Control postural 5.3. Dominio da situación	1
Total de sesións por cuatrimestre		15

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuatrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1,5	-	1,5
Clase práctica: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesor resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	25	-	25
Traballo persoal: correspóndese á preparación do repertorio fóra da aula individual e colectivamente.	-	51	51
Audición interna: Aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	2,5	-	2,5
Audición pública: As audicións que se producen abertas ao público, e que teñen lugar durante as datas de exames.	2	-	2
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios...	6	2	8
Total de sesións por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN CONTINUA			
Traballo de aula	A profesora elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento do alumnado. Valoraranse a asistencia e as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X22, X23, X24, X25, E1, E2, E4, E5, E7, E10.	50%

Audición	Valorarase o control técnico, a coherencia co estilo interpretativo, a capacidade de comunicación, afinación e empaste do grupo. Faranse dúas audicións públicas por cuatrimestre.	T1,T3, T4,T6, T7,T8, T13, T15, T16, T17, X2, X3, X4, X6, X7, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	50%
----------	---	--	-----

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame práctico	O alumnado deberá interpretar a totalidade do programa correspondente a cada curso, previamente consensuado co profesorado. No caso de non contar cun grupo establecido, achegará os acompañantes necesarios para a proba.	T1, T2,T3,T4,T6, T7,T8, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X22, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
----------------	---	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame práctico	O alumnado deberá interpretar a totalidade do programa correspondente a cada curso, previamente consensuado co profesorado. No caso de non contar cun grupo establecido, achegará os acompañantes necesarios para a proba.	T1, T2,T3,T4,T6, T7,T8, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X22, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
----------------	---	--	------

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Exame práctico	O alumnado deberá interpretar a totalidade do programa correspondente a cada curso, previamente consensuado co profesorado. No caso de non contar cun grupo establecido, achegará os acompañantes necesarios para a proba.	T1, T2,T3,T4,T6, T7,T8, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X7, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X22, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
----------------	---	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco establecido no RD lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. *Cancionero Gallego*. Estudo crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.
Calle, J.Luis. *Aires da Terra. La poesía musical de Galicia*. Madrid: 1999.
Campos, Ernesto. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 11: Luces do Atlántico: Viaxe virtual por tres faros galegos*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
Campos, Ernesto. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 2: Redondelana*. Baiona: Dos Acordes, 2005.
Filgueira, Astrid, e José Presedo. *Doce polainas enteiras: Obras para gaita*. Vigo: Edicións do Cumio, 1998.
Foxo, Xosé Lois. *Os segredos da gaita*. 6.ª ed. Ourense: Escola Provincial de Gaitas de Ourense, Deputación Provincial de Ourense, 2004. ISBN 84-96011-86-0. A primeira edición é de 1982 e a documentación consultada confirma a 6.ª edición de 2004.
Inzenga, José. *Cantos y bailes populares de España: Galicia*. Madrid: Antonio Romero, 1888.
Lamas Varela, Pedro. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 14: Luvas verdes: Fandango desesperado*. Baiona: Dos Acordes, 2008.
Paulo-Momo. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 6: Nove cancións do Mimo Morto e unha canción de amor*. Baiona: Dos Acordes, 2006.
Presedo Díaz, Xosé e Filgueira, Astrid. *De pano sedán*. Vigo: Edicións do Cumio, 2003.
Romero, Milo. *Gaita 2.1: Música do XXI ao xeito tradicional*. Baiona: Dos Acordes, 2018.
Sampedro Y Folgar, C. *Cancionero Musical de Galicia*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.
Schubart, D. e Santamarina, A. *Cancioneiro popular galego*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1984.
Silva, Cristian. *Manual ególatra básico*. Vigo: Ton e Son, 2017.

Programación Docente de ESTILOS INTERPRETATIVOS

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Estilos interpretativos

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Lorena Freijeiro					lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Análise de diferentes estilos de interpretación da música tradicional, tendo en conta as características propias de cada instrumento (morfoloxía e afinación), a súa orixe (condicionamento xeográfico), e as interpretacións actuais ou históricas (características individuais e de diferentes colectivos).
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior.
TRANSVERSAIS	T2, T3, T13, T15.
XERAIS	X2, X4, X9, X11, X17, X22.
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI4, EI5, EI10.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer os diferentes estilos e instrumentos empregados na interpretación da música tradicional para gaita galega, así como a súas localizacións histórica e xeográfica.	X9, X11, X16, X17, EI2, EI4.
Distinguir o elementos identificativos dos diferentes estilos interpretativos.	X11, X17, X22, EI1, EI4, EI5, EI10.
Recoñecer aos principais intérpretes de gaita segundo o seu estilo de execución.	X4, X17, EI2, EI4.
Saber aplicar a metodoloxía de transcrición e análise da música tradicional.	T2, T3, T13, T15, X2, X4, X25.
Fomentar a análise crítica e razoada.	T13.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Áreas xeográficas: tipoloxías das gaitas e dixitacións.	- Gaitas de catro voces: localización, compoñentes, dixitación. - Gaitas con ronquillo: localización, compoñentes, dixitación. - Gaitas de barquín: localización, compoñentes, dixitación. - Gaitas sinxelas: localización, compoñentes, dixitación.	5

2. Estilos interpretativos da música para gaita	- Localización histórico-xeográfica dos diferentes estilos. - Características particulares de cada estilo (dixitación, articulación, ornamentación, etc.). - Principais intérpretes de cada estilo.	5
3. Transcrición e análise de repertorio para gaita	- Metodoloxías de transcrición e análise. - Transcrición e análise por parámetros de repertorio para gaita.	5
4. O estilo dos cuartetos históricos.	- Os Gaiteiros de Soutelo: historia da formación, características do estilo, repertorio. - Os Dezas de Moneixas: historia da formación, características do estilo, repertorio. - Os Trintas de Trives: historia da formación, características do estilo, repertorio. - Os Campaneiros de Vilagarcía: historia da formación, características do estilo, repertorio.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral: O docente explicará os conceptos fundamentais utilizando material audiovisual (de ser o caso) para a mellor comprensión dos contidos impartidos.	17	-	17
Lectura guiada de fontes: Lecturas comentadas polo docente procedentes de diferentes fragmentos, ensaios e artigos vencellados aos contidos da materia.	5	5	10
Traballo persoal: Traballo desenvolvido polo alumnado de xeito autónomo, seguindo as pautas recibidas previamente polo docente.	7	53	60
Exposición de traballos: O/s traballo/s escrito/s realizado/s no cuadrimestre deberá/n ser exposto/s na aula coa axuda de materiais audiovisuais (PowerPoint, audicións, vídeos, etc.).	1	-	1
Titorías: Se fora necesario orientarase individualmente ao alumno para a realización do seu traballo e resolveranse as posibles dúbidas na hora semanal dedicada a tal fin. As titorías deben concertarse como mínimo cunha semana de antelación.	1	-	1
Revisión da avaliación: Sesión dedicada á revisión comentada do traballo escrito e exposto na aula.	1	-	1
Total de horas por cuadrimestre	32	58	90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Ficha de seguimento	Ficha na que se recollerán as incidencias ocorridas durante a actividade transcorrida na aula (asistencia, participación activa, iniciativas persoais, traballo semanal individual, etc.).	T15, X2, X4, X9, X11, X16, X17, X22, EI1, EI2, EI4, EI5, EI10.	50%
Exame	O alumno realizará unha proba escrita, mediante a que serán avaliados os coñecementos adquiridos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Entrega de traballos	Cada alumno presentará todos os traballos propostos durante o curso e terá que desenvolver un traballo de maneira máis extensa para a súa presentación.	TODAS	40%
Proba escrita	Constará de parte teórica e audicións para analizar e comentar.	TODAS	60%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Entrega de traballos	Cada alumno presentará todos os traballos propostos durante o curso e terá que desenvolver un traballo de maneira máis extensa para a súa presentación.	TODAS	40%
Proba escrita	Constará de parte teórica e audicións para analizar e comentar.	TODAS	60%
EXTRAORDINARIA			
Entrega de traballos	Cada alumno presentará todos os traballos propostos durante o curso e terá que desenvolver un traballo de maneira máis extensa para a súa presentación.	TODAS	40%
Proba escrita	Constará de parte teórica e audicións para analizar e comentar.	TODAS	60%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Ameneiro, X. *Agustín Lorenzo Loroño. O Gaitero de Catoira*. Vigo: Edicións do Cumio, 2009.

Bal y Gay, J. e Martínez, E. *Cancionero Gallego*. Estudo crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.

Calle, J.L. *Aires da terra: la poesía musical de Galicia*. Madrid: José Luis Calle García, 1993.

Calle, J.L. *Ricardo Portela: Dúas palabras verbo da gaita galega*. Asociación de Gaiteros Galegos – Deputación de Pontevedra, 2020.

Carpintero, P. «Gaitas e gaitas de fol galegas con cantores tipo óboe», *Etno-folk. Revista galega de etnomusicoloxía*, nº 5 (2006), p. 105-166.

Carpintero, P. *Os instrumentos musicais na tradición galega*. Ourense: Ed. Difusora de artes, letras e ideas, 2009.

Do Orzán, M. *Farruco de Montrove e os gaiteros da Coruña*. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2017.

Fernández, J. «Recursos de interpretación da gaita do fol», *Etno-folk. Revista galega de etnomusicoloxía*, nº 5 (2006), p. 51-84.

Groba, X. e Ibáñez, Ó. *Xoán Tilve, Gaitero de Campañó*. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2015.

García, F.J. e Navia, X.M. *Gaiteros do Areal. O legado dos Areeiras de Catoira*. Vigo: Edicións do Cumio, 2005.

Núñez, C. *Ricardo Portela. De gaitero a gaitero. Vivencias, transcricións e análise*. Consello da Cultura Galega, 2020.

Pérez, M. *Moxenas: a memoria do son*. Vigo: Edicións do Cumio, 2004.

Pérez, M., Fernández Santomé, X. e Villegas Belmonte, F. *Os Morenos de Lavadores*. Vigo: Edicións do Cumio, 2011.

Rey, C., Silveiro, H. e Nogueira, P. *Os Campaneiros de Vilagarcía*. Vigo: Edicións do Cumio, 2007.

Rey, C., Costa, I. e Cobos, S. *Manuel López López. O gaitero de Poso*. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2017.

Sampedro y Folgar, C. *Cancionero Musical de Galicia*. Coordinador Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.

Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: <http://www.apoi-mpg.org/>.

Arquivo de gravacións de campo de Alan Lomax - *Association for Cultural Equity*: <http://www.culturalequity.org>.

Biblioteca Virtual de Prensa Histórica - <https://prensahistorica.mcu.es/>.

Hemeroteca Digital Hispánica. BNE - <https://hemerotecadigital.bne.es/>.

Discografía colección *A Tiracolo* [CD]. Ed. Ouvirmos.

Discografía colección *Os Nossos Gaiteros* [CD]. Ed. do Cumio.

Discografía Ricardo Portela/Irmáns Portela

Programación docente de GAITA I-II

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA: INSTRUMENTO GAITA I-II

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	OBRIGATORIA							TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	7,5	7,5						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS		MAIL/TEL/WEB						TITORÍA
	Xiana Teixeira Lorena Freijeiro		xianateixeiro@csmvigo.com lorenafreijeiro@csmvigo.com						Martes 12:30h. Venres 11:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de todas as posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto, Técnicas de Control Emocional e Corporal, Estilos Interpretativos.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17
XERAIS	X2, X3, X6, X8, X9, X11
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E17, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, E1, E2, E5.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, E1, E2, E5.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X25, E1, E2, E5.
Amosar solvencia na práctica da repentización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X13, E17.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, E11.
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X11, E1, E2, E5.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T13, T15, X1, X2.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpejos. 1.2. Estudos	2
2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios.	1
3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas. 4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornamentación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcrición 4.5. Adestramento da memoria	5
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada.	5

	5.3. Análise e fraseo. 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento. 5.5. Bordóns.	
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuadrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1,5	-	1,5
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesorado resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	18	-	18
Traballo persoal: correspóndese co que o alumnado traballa sobre o instrumento individualmente.	-	191,5	191,5
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	2	-	2
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	2	-	2
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios...	2	8	10
TOTAIS	25,5	199,5	225

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
ORDINARIA			
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)		
Traballo persoal	O profesorado elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	60%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E1, E2, E4, E5, E7, E10.
Audicións públicas	Valorarase o control técnico, fidelidade ao texto e coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa forma e estéticas das pezas, a capacidade artística e de comunicación. As impresións e incidencias serán recollidas nunha ficha de audición. Faranse dúas audicións públicas por cuadrimestre. En cada audición o alumnado deberá tocar de memoria un programa seleccionado en consenso co profesor.	40%	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E1, E2, E4, E5, E10

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E1, E2, E4, E5, E7, E10.

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E1, E2, E4, E5, E7, E10.

EXTRAORDINARIA			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E1, E2, E4, E5, E7, E10.

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. Cancionero Gallego. Estudo crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.
- Bellas, D. 24 estudos tonais para gaita de fol. Baiona: Dos Acordes, 2012.
- Chedeville, Esprit-Philippe. Sonates pour la musette. Ouvre IV. Paris: Montulay, 1730.
- Correte, Michel. Gouin, Pierre (ed.). Pièces pour la Musette op. V. Francia: LesÉditions Outremontaises, 2020.
- Delavigne, Philbert. Les Fleurs op. 4. Amadeus, 1982
- Gonçalves, Paulo. 42 estudos melódicos para gaita de fole. Galiza: Bágoa, 2018.
- Gonçalves, Paulo. 22 estudos fáceis para o segundo rexistro. Galiza, 2011.
- Gonçalves, Paulo (editor). Método para gaita de fole de Jaques-Martin Hotteterre. Galiza: Bágoa, 2013.
- Feles, E. Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira. Galiza, 2023.
- Sampedro, C. Cancionero Musical de Galicia. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.
- Silva, C. Manual ególatra básico. Vigo: Ton e Son, 2017.
- Vigo, M. e López, C. As que dormen entre o centeo. Publicado por Asociación de Gaiteras Galegas, 2023.

Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bellas, Daniel Fernández, Cristian Silva, Maria Mendoza

Discografía e fontes:

Colección Os nosos gaiteros ed. Do Cumio.

Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos.

Arquivo de Pablo Carpintero

APOI.

9. Observacións

Achégase a esta programación o programa proposto para cada cuadrimestre. As obras e estudos correspondentes a cada curso son unha proposta que poderá sufrir modificacións sempre consensuadas entre alumnado e profesorado, atendendo ás necesidades e adecuación a cada situación.

ANEXOS

REPERTORIO ORIENTATIVO DE GAITA. CSMVigo

PROGRAMA ORIENTATIVO - PROFESORA LORENA FREIJEIRO

CURSO	REP. TRADICIONAL	OBRAS	ESTUDOS
I	Rep. Fonsagrada - José Marentes <i>*Interpretarase todo de memoria</i>	Muiñeira para Devigo – Ernesto Campos Cançom da vergonha – Paulo p. Novo Milenium – Agustín Sánchez O Furaco – Erick Feles BuleBule – Agustín Sánchez Bolboreta – Pedro Lamas <i>*Interpretarase todo de memoria</i>	E. Campos Nº1 C. Núñez - Desafío Paulo: 22 estudos tonais (6 -10) E. Feles: Estudos simples para gaita de fol (43-44)
II	Rep. Manuel Dopazo: Muiñeira das Fiadas Xota montañesa Ribeira de Mondoñedo <i>*Interpretarase todo de memoria</i>	Matamá Girl – David Bellas Lamento polas fragas -David Bellas The man on the bike – A. Bova Baixo nubes de mamey – Cristian Silva Cançom para un amante abandonado - Paulo p. <i>*Interpretarase todo de memoria</i>	C. Núñez: Balcánico C. Silva: Xerminal Paulo: 22 estudos tonais (1-5) Estepicursosos- C. Silva

PROGRAMA ORIENTATIVO GAITA - XIANA TEIXEIRO

CURSO	TRADICIÓN ORAL	HISTÓRICO	AUTOR/ CONTEMPORÁNEO	ESCALAS E ESTUDOS
I	Fonsagrada I <i>Todo será interpretado de memoria</i>	Caprice- Methode pour la Musette Jaques-Martin Hotteterre. (en Método para gaita de fole de Hotteterre- ed. Paulo p.53)	O Furaco- Erik Feles Baixo as nubes de Mamei - Cristian Silva Cançom da vergonha – Paulo p Lamento polas Fragas. – David B. Samesugas- A. Pintos <i>Todo será interpretado de memoria</i>	Escala fa M e re m articulaciós- arpexos 22 estudos fáceis 6-10 Paulo Mecánica de saltos-Ernesto Campos Intro. Pechado Estudos simples para gaita de fol- Erick Feles
II	Repertorio emigración: Manuel Dopazo... <i>Todo será interpretado de memoria</i>	Les Fleurs- Delavigne, un movemento a escoller	Matamá Girl - D. Bellas O Ministil- Erik Feles Bule bule- Agustín Sánchez Cançom para um amante abandonado- Paulo p. Memorias dun Rabizas- Pedro Lamas <i>Todo será interpretado de memoria</i>	Escala dó M e lam - articulaciós e arpexos Paulo 22 fáceis 1-5 Mecánica de saltos-Ernesto Campos Estepicursosos- Cristian Silva Método para gaita de fole de Hotteterre ed. Paulo p. Estudos simples para gaita de fol- Erick Feles

Programación docente de GAITA III-VI

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA: INSTRUMENTO GAITA III-VI

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			9	9	9	9			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS		MAIL/TEL/WEB							TITORÍA
	Xiana Teixeira Lorena Freijeiro		xianateixeiro@csmvigo.com lorenafreijeiro@csmvigo.com							Martes 12:30h. Venres 11:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de todas as posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto, Técnicas de Control Emocional e Corporal, Estilos Interpretativos.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17
XERAIS	X2, X3, X6, X8, X9, X11
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E17, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, E1, E2, E5.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, E1, E2, E5.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X25, E1, E2, E5.
Amosar solvencia na práctica da repentización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X13, E17.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, E11.
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X11, E1, E2, E5.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T13, T15, X1, X2.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpejos. 1.2. Estudos	2
2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios.	1
3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas. 4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornamentación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcrición 4.5. Adestramento da memoria	5
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada.	5

	5.3. Análise e fraseo. 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento.	
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuadrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1,5	-	1,5
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesorado resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	25,5	-	25,5
Traballo persoal: correspóndese co que o alumnado traballa sobre o instrumento individualmente.	-	229	229
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	2	-	2
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	2	-	2
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatos...	2	8	10
TOTAIS	33	237	270

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
ORDINARIA			
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)		
Traballo persoal	O profesorado elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento do alumnado. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	60%	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.
Audicións públicas	Valorarase o control técnico a coherencia co estilo interpretativo e a capacidade de comunicación. Faranse dúas audicións públicas por cuadrimestre nas que se defenderá o repertorio de memoria.	40%	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E10.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repertizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repertizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.
EXTRAORDINARIA			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repertizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. Cancionero Gallego. Estudo crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.
- Bellas, D. 24 estudos tonais para gaita de fol. Baiona: Dos Acordes, 2012.
- Chedeville, Esprit-Philippe. Sonates pour la musette. Ouvre IV. Paris: Montulay, 1730.
- Correte, Michel. Gouin, Pierre (ed.). Pièces pour la Musette op. V. Francia: Les Éditions Outremontaises, 2020.
- Delavigne, Philbert. Les Fleurs op. 4. Amadeus, 1982
- Gonçalves, Paulo. 42 estudos melódicos para gaita de fole. Galiza: Bágoa, 2018.
- Gonçalves, Paulo. 22 estudos fáceis para o segundo rexistro. Galiza, 2011.
- Gonçalves, Paulo (editor). Método para gaita de fole de Jaques-Martin Hotteterre. Galiza: Bágoa, 2013.
- Feles, E. Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira. Galiza, 2023.
- Sampedro, C. Cancionero Musical de Galicia. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.
- Silva, C. Manual ególatra básico. Vigo: Ton e Son, 2017.
- Vigo, M. e López, C. As que dormen entre o centeo. Publicado por Asociación de Gaiterías Galegas, 2023.

Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bellas, Daniel Fernández, Cristian Silva, Maria Mendoza

Discografía e fontes:

Colección Os nosos gaiteiros ed. Do Cumio.

Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos.

Arquivo de Pablo Carpintero

APOI.

9. Observacións

Achégase a esta programación o programa proposto para cada cuadrimestre. As obras e estudos correspondentes a cada curso son unha proposta que poderá sufrir modificacións sempre consensuadas entre alumnado e profesorado, atendendo ás necesidades e adecuación a cada situación.

ANEXOS

REPERTORIO ORIENTATIVO DE GAITA. CSMVigo

PROGRAMA ORIENTATIVO - PROFESORA LORENA FREIJEIRO

PROGRAMA ORIENTATIVO GAITA V-VI			
	REP. TRADICIONAL	OBRAS	ESTUDOS
V	Estilo Villanueva – Feijoo – G.C.: Fandango CF17, CF102, CF16 Pasarrúas GC17 Marcha - Pasarrúas GC22 Fandango GC10	Novas Luces - Manu Seoane Ripo, mais non esfaño – Lois Prado Nábia – D. Fernández O gaitero das cruces- Pedro Lamas Fariña de millo – Erick Feles	Articulación Paulo 24 estudos tonais – D. Bellas Páx.12 Cm 42 estudos melódicos Paulo:3,5
VI	Repertorio M.Viqueira	Bagatela nº1 - Paulo p. Preludio da un tema di Bach – A. Bova Bria – P. Devigo Repertorio de Agustín Sánchez Fascination - F.Dante (arranxo A.Bova) Berduicio - Lois Prado	Intro asturiano 24 estudos tonais – D. Bellas EBm Em – Páx.20 42 estudos melódicos Paulo:4

PROGRAMA ORIENTATIVO GAITA - XIANA TEIXEIRO

PROGRAMA ORIENTATIVO GAITA V-VI				
CUADR.	Tradición oral	Histórico	Autor/ Contemporáneo	Escalas e estudos
V	Pontevedra (Xoán Tilve Villanueva-Feijoo...) Repertorio de Estonia. Todo será interpretado de memoria	Sonata op 11 ou 17 de Boismortierre ou outra obra de nivel semellante	Sonambulismo – Lois Prado Canto de sega de Viveiro- arr. Bellas O gaitero das cruces- Pedro Lamas Ata aquí interpretado de memoria	Escala re M e si m articulaciós-arpexos. 19-22 dos 22 estudos fáceis- Paulo p. Nº 3-5 dos 42 estudos melódicos para gaita de fole- Paulo p Centodous- Marina FVigo 24 estudos tonais para gaita de fol- D. Bellas 1º libro de dúos para gaita de fole e Método para gaita de fole de Hotteterre ed. Paulo p. Estudos simples para gaita de fol- Erick Feles
VI	A Coruña (Viqueira, Ambite...) Repertorio de Irlanda. Todo será interpretado de memoria		Bagatela 1 – Paulo p. Novas luces- Manu Seoane Avolta-María López Ata aquí interpretado de memoria	Escala mib e dó m articulaciós-arpexos 24 estudos tonais para gaita de fol- D. Bellas Nº 4-6 dos 42 estudos melódicos para gaita de fole- Paulo p Estudos simples para gaita de fol- Erick Feles 1º libro de dúos para gaita de fole e Método para gaita de fole de Hotteterre ed. Paulo p.

Programación Docente de Instrumento - Gaita VII

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Instrumento Gaita VII

ESPECIALIDADE		INTERPRETACIÓN								ITINERARIO		IMTP	
CARÁCTER		B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES		Individual	
DEPARTAMENTO		IMTP								XEFA DO DEPARTAMENTO		Lorena Freijeiro	
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADORA DA DISCIPLINA		Lorena Freijeiro	
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais		1,5	
ETCS/ CUADRIMESTRE								10		Observacións			
DOCENTES		NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
		Lorena Freijeiro					lorenafreijeiro@csmvigo.com					Venres: 11:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de tódalas posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto, Tcecorp, Estilos Interpretativos.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17
XERAIS	X2, X3, X6, X8, X9, X11
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI4, EI5, EI7, EI10

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, EI1, EI2, EI5.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, EI1, EI2, EI5.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X25, EI1, EI2, EI5.
Amosar solvencia na práctica da repentización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X13, EI7.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, EI1.
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X11, EI1, EI2, EI5.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T13, T15, X1, X2.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, EI1, EI2, EI4, EI5, EI10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpejos. 1.2. Estudos	2
2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios.	1
3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas.	5

	4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornamentación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcripción 4.5. Adestramento da memoria	
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada. 5.3. Análise e fraseo. 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento. 5.5. Bordóns.	5
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuatrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1,5		1,5
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesor resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	24		24
Traballo persoal: correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente.	-	261,5	261,5
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	3		3
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	4		4
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios... A asistencia ás aulas do profesorado invitado polo programa ERASMUS+ teñen carácter obrigatorio	8	8	6
Total de horas por cuatrimestre	40,5		300

6. Avaliación

ORDINARIA			
CONTÍNUA	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	60%
Audicións públicas	Valorarase o control técnico a coherencia co estilo interpretativo e a capacidade de comunicación. Faranse dúas audicións públicas por cuatrimestre nas que se defenderá o repertorio de memoria.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E110.	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.			
DECEMBRO	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			
Exame práctico (presencial/ online)	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
ALTERNATIVA	COMPETENCIAS		

FERRAMENTAS	CRITERIOS	AVALIADAS	PONDERACIÓN
Exame práctico (presencial/ online)	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Exame práctico (presencial/ online)	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
REFERENCIAS BÁSICAS			
Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. <i>Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva</i> . A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007. Bellas García, David. <i>24 estudos tonais para gaita de fol</i> . Baiona: Dos Acordes, 2012. Chedeville, Esprit-Philippe. <i>Sonates pour la musette. Ouvre IV</i> . Paris: Montulay, 1730. Correte, Michel. Gouin, Pierre (ed.). <i>Pièces pour la Musette op. V</i> . Francia: LesÉditions Outremontaises, 2020. Delavigne, Philbert. <i>Les Fleurs op. 4</i> . Amadeus, 1982. Gonçalves Rodríguez, Paulo. <i>42 estudos melódicos para gaita de fole</i> . Galiza: Bágoa, 2018. Gonçalves Rodríguez, Paulo. <i>22 estudos fáceis para o segundo rexistro</i> . 2011. Gonçalves Rodríguez, Paulo (editor). <i>Método para gaita de fole de Jaques-Martin Hotteterre</i> . Galiza: Bágoa, 2013. Feles, Erik. <i>Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira</i> . 2023. Sampedro Y Folgar, C. <i>Cancionero Musical de Galicia</i> . A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007. Silva, Cristian. <i>Manual ególatra básico</i> . Vigo: Ton e Son, 2017. Vigo, Marina e López, Carme. <i>As que dormen entre o centeo</i> . Publicado por Asociación de Gaiterías Galegas. 2023.			
Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bella, Daniel Fernández, Cristian Silva, Maria Mendoza.			
Discografía e fontes: Colección Os nosos gaiteros ed. Do Cumio. Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos. Arquivo de Pablo Carpintero. Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: http://www.apoi-mpg.org/ .			
9. Observacións			

Programación Docente de Instrumento - Gaita VIII

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Instrumento Gaita VIII										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Individual	
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFA DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro	
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								11	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Xiana Teixeira					xianateixeiro@csmvigo.com				Martes 12:30h.
	Lorena Freijeiro					lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de tódalas posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto, Tcecorp, Estilos Interpretativos
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17
XERAIS	X2, X3, X6, X8, X9, X11
ESPECÍFICAS	E1, E2, E4, E5, E7, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, E1, E2, E5.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, E1, E2, E5.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X25, E1, E2, E5.
Amosar solvencia na práctica da repentización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X13, E7.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, E1.
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X11, E1, E2, E5.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T13, T15, X1, X2.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E1, E2, E4, E5, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpejos. 1.2. Estudos	2

2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios.	1
3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas. 4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornametación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcripción 4.5. Adestramento da memoria	5
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada. 5.3. Análise e fraseo. 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento. 5.5. Bordóns.	5
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuadrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1,5	-	1,5
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesor resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	25,5	-	25,5
Traballo persoal: correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente.	-	279	279
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	4	-	4
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	4	-	4
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios... A asistencia ás aulas do profesorado invitado polo programa ERASMUS+ teñen carácter obrigatorio	8	8	16
Total de horas por cuadrimestre	43	287	330

6. Avaliación

ORDINARIA			
CONTÍNUA	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E1, E12, E14, E15, E17, E10.	60%
Audicións públicas	Valorarase o control técnico a coherencia co estilo interpretativo e a capacidade de comunicación. Faranse dúas audicións públicas por cuadrimestre nas que se defenderá o repertorio de memoria.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E1, E12, E14, E15, E10.	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

DECEMBRO		CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS				
Exame práctico (presencial/ online)		O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
ALTERNATIVA		CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS				
Exame práctico (presencial/ online)		O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
EXTRAORDINARIA				
FERRAMENTAS		CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Exame práctico (presencial/ online)		O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	100%
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
REFERENCIAS BÁSICAS				
Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. <i>Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva</i> . A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007. Bellas García, David. <i>24 estudos tonais para gaita de fol</i> . Baiona: Dos Acores, 2012. Chedeville, Esprit-Philippe. <i>Sonates pour la musette. Ouvre IV</i> . Paris: Montulay, 1730. Correte, Michel. Gouin, Pierre (ed.). <i>Pièces pour la Musette op. V</i> . Francia: LesÉditions Outremontaises, 2020. Delavigne, Philbert. <i>Les Fleurs op. 4</i> . Amadeus, 1982. Gonçalves Rodríguez, Paulo. <i>42 estudos melódicos para gaita de fole</i> . Galiza: Bagoa, 2018. Gonçalves Rodríguez, Paulo. <i>22 estudos fáceis para o segundo rexistro</i> . 2011. Gonçalves Rodríguez, Paulo (editor). <i>Método para gaita de fole de Jaques-Martin Hotteterre</i> . Galiza: Bagoa, 2013. Feles, Erik. <i>Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira</i> . 2023. Sampedro Y Folgar, C. <i>Cancionero Musical de Galicia</i> . A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007. Silva, Cristian. <i>Manual ególatra básico</i> . Vigo: Ton e Son, 2017. Vigo, Marina e López, Carme. <i>As que dormen entre o centeo</i> . Publicado por Asociación de Gaiterías Galegas. 2023.				
Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bella, Daniel Fernández, Cristian Silva, María Mendoza.				
Discografía e fontes: Colección Os nosos gaiteros ed. Do Cumio. Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos. Arquivo de Pablo Carpiñero. Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: http://www.apoi-mpg.org/ .				
9. Observacións				
O repertorio a traballar estará destinado á preparación do concerto fin de estudos e será consensuado entre profesora e alumna/o.				

Programación Docente – Gaitas doutras tradicións locais e tipoloxías (I)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Lorena Freijeiro				lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento da morfoloxía, funcionamento, o son e a construción das gaitas; parentescos e diferenzas entre os diferentes tipos de gaitas existentes (punteiros cónicos e cilíndricos, número de bordón, afinacións, etc.). Recoñecemento visual e auditivo das diferentes gaitas e das súas especificidades interpretativas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Gaita I-VIII, Conxunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T8, T16
XERAIS	X1, X2, X3, X4, X9, X11, X17, X20, X22
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI7

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a clasificación e tipoloxía de gaitas de distintas épocas e culturas.	T1, T2, T3, T4, T5, T8, T15, T16, X9, X10, X17, X20, X25.
Comprender os fundamentos físicos da produción de son dos diferentes tipos de gaitas e as súas características máis relevantes.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X9, X10, X17, X20, X25.
Recoñecer visual e auditivamente gaitas de diferentes características.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X11, X17, X20, X22, X25.
Probar polo menos unha gaita dunha cultura diferente á nosa e observar as súas posibilidades técnicas e artísticas.	X1, X2, X3, X4, X9, X17, EI1, EI2, EI7.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción	Sistemas de clasificación.	2
2. Tipoloxías das gaitas	2.1.Chirimías, albogues.	1

	2.2.Cornamusas primitivas	1
	2.3.Cornamusas europeas occidentais	6
	2.4.Cornamusas europeas orientais	5
	2.5.Cornamusas barrocas e derivadas	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral. Introducción xeral de cada un dos contidos teóricos da materia con apoio de material audiovisual.	12	-	12
Escoita / Posta en común. En cada sesión haberá audicións comentadas e posta en común sobre o traballo individual fóra da aula.	9	-	9
Lectura guiada de fontes: traballarase a partir de lecturas de carácter científico sobre diferentes contidos da materia que se comentarán e debaterán na aula.	4	-	4
Traballo persoal. Correspóndese co traballo que realiza o alumnado fóra da aula, seguindo instrucións da sesión anterior.	-	65	65
Total de sesións por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo de aula	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a aportación de cada alumno. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a seguinte, e as faltas de asistencia se é o caso.	T1, T8, X9, X10, X20, X21, X26, E12.	50%
Exame	O alumno realizará unha proba escrita, mediante a que serán avaliados os coñecementos adquiridos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December)			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco establecido no RD lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Baines, A. *Bagpipes*. Oxford: Oxford University Press, 1960.

Carpintero, P. *Os instrumentos musicais na tradición galega*. Ourense: Difusora de letras, artes e ideas, 2009.

Estévez Vila, Xaime. *A gaita no eido da música*. Vigo: Mayeosis, 1987.

Fernández, J.A. *Catálogo de la exposición permanente del museo de la gaita*. Gijón: Fundación Municipal de Cultura, Educación y U. pop. de Gijón, 2018.

Foxo, Ruth. *Detalles museo internacional de cornamusas*. Deputación de Ourense, 2014.

Foxo, Xose L.. *Os segredos da gaita*. 6ª Ed. Deputación de Ourense, 2004.

García, A. *Museo de la Gaita*. Gijón: Fundación Municipal de Cultura Ayuntamiento de Gijón, 1992.

Van Heese, J.P. *Cornemuses. Un infini sonore*. Bretaña: Coop Breith, 2014.

Programación Docente de HISTORIA DOS INSTRUMENTOS DA MTPG

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA HISTORIA DOS INSTRUMENTOS DA MTPG

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Lorena Freijeiro					lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e descrición dos instrumentos da música tradicional galega. Aproximación ao diverso material instrumental de Galicia representado nas tipoloxías de aerófonos, cordófonos, membranófonos e idiófonos do patrimonio artístico e cultural. Clasificación organolóxica dos instrumentos desde diversos criterios.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Historia da música galega, Organoloxía
TRANSVERSAIS	T1, T2, T8, T13
XERAIS	X9, X12, X20, X21, X25
ESPECÍFICAS	EI2

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer a orixe dos principais instrumentos que conforman a tradición musical galega.	X9, X20.
Coñecer o contexto histórico, social e cultural no que se desenvolveu historicamente a práctica musical tradicional de Galicia.	X12, X14, X16, EI2.
Comprender os usos e funcións de cada instrumento segundo o momento histórico.	X12, X14, X16, EI2.
Aprender a manexar diferentes tipos de fontes como recursos para a obtención de datos históricos sobre os instrumentos.	T1, T2, T4, T8, T13, T16, X21, X25.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Fontes para o estudo histórico dos instrumentos tradicionais galegos	1.1. Fontes escritas 1.2. Fontes sonoras 1.3. iconográficas 1.4. organolóxicas	3
2. Historia da gaita	2.1. Orixe	6

	2.2. Evolución histórica e organolóxica 2.3. Usos e funcións – formacións instrumentais	
3. Historia xeral dos membranófonos tradicionais galegos	3.1. Orixe 3.2. Evolución histórica e organolóxica 3.3. Usos e funcións – formacións instrumentais	3
4. Historia da zanfona	4.1. Orixe 4.2. Evolución histórica e organolóxica 4.3. Usos e funcións – formacións instrumentais	3
5. Historia da requinta	4.1. Orixe 4.2. Evolución histórica organolóxica 4.3. Usos e funcións – formacións instrumentais	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral: O docente explicará os conceptos fundamentais utilizando material audiovisual (de ser o caso) para a mellor comprensión dos contidos impartidos.	14	-	14
Lectura guiada de fontes: Lecturas comentadas polo docente procedentes de diferentes fragmentos, ensaios e artigos vencellados aos contidos da materia.	2	-	2
Traballo persoal: Traballo desenvolvido polo alumnado de xeito autónomo, seguindo as pautas recibidas previamente polo docente.	1	73	74
Total de horas por cuatrimestre	17	73	90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo de aula	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a aportación de cada alumno. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a seguinte, e as faltas de asistencia se é o caso.	T1, T8, X9, X10, X20, X21, X26, E12.	50%
Exame	O alumno realizará unha proba escrita, mediante a que serán avaliados os coñecementos adquiridos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Realización dunha proba escrita na que o alumnado mostrará os coñecementos que posúe arredor dos contidos da materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T13, X9, X12, X14, X18, X20, X21.	100%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Campos Calvo-Sotelo, Javier. *Fiesta, identidad y contracultura. Contribuciones al estudio histórico de la gaita en Galicia*. Ed. Diputación de Pontevedra, 2007.

Carpintero Arias, Pablo. *Os instrumentos musicais na tradición galega*. Ourense: Ed. Difusora de artes, letras e ideas, 2009.

Carracedo Crespo, Rafael. *A requinta da Ulla*. Obradoiro Riobó. Edicións Embora, 2017.

Estévez Vila, Xaime. *A gaita no eido da música*. Vigo: Mayeosis, 1987.

García de la Cuesta, Daniel. *Les gaites*. Asociación Cultural Esbilla, 2012.

González Fernández, J.M.. «El oficio de la gaita en la Galicia tradicional de los siglos XVII-XIX», en *Revista de Musicología*, vol. 9, nº 1/2 (1996), p. 153-177.

Lafarga Marqués, M., Limerà Dus, V. e Sanz González, P. «Tubos polifónicos antiguos (I): gaitas y órganos de boca», en *Quodlibet*, nº 60 (2015), p. 27-51.

Le Barbier Ramos, E.. «Evolución de la zanfona a través de las imágenes», en *Liño. Revista de Historia del Arte. Universidad de Oviedo*, nº 12 (2006).

López Cobas, Lorena. *Historia da Música en Galicia*. Ouvirmos, 2013.

Manzano, M.. «Dulzaina, gaita y flauta, tres instrumentos populares», en *Músicas nuevas para instrumentos viejos*, Zamora: Junta de Castilla y León, 2009.

Montero Torreiro, E.. *A requinta na Ulla*. Diputación Provincial de Lugo, 1993.

Morais, R., Sousa, M.J. e Salido Domínguez, J.. «Arqueología de la música: gaita, órgano hidráulico y otros instrumentos musicales romanos de Bracara Augusta (Braga, Portugal)», en *Portvgalia*, vol. 35 (2014), p. 101-116.

Neira Pereira, H.. «A música nas festas no Val do Ulla de 1850 a 1900: visións desde a prensa», en *A ESTRADA miscelánea histórica e cultural*, vol. 21 (2018), p. 265-286.

Praetorius, M.. *Syntagma musicum. De Organographia*. Wolfenbüttel, 1619.

Quintana, P.. *Amadeo Goyanes e as zafoneiras de Monforte*. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2015.

Sachs, C.. *Historia universal de los instrumentos musicales*. Bos Aires: Ed. Centurión, 1947.

Sampedro y Folgar, C.. *Cancionero Musical de Galicia*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.

Sánchez Brunete, A. e Montero, E.. *Os instrumentos da música popular*. Vigo: Ir Indo, 1992.

Santalices, F.. *La zanfona*. Vigo: Ir Indo, 2021.

Seoane, A.. *Faustino Santalices: investigador, gaiteiro e zafonista*. Vigo: Ir Indo, 2000.

Biblioteca Virtual de Prensa Histórica - <https://prensahistorica.mcu.es/>.

Hemeroteca Digital Hispánica. BNE - <https://hemerotecadigital.bne.es/>.

Programación Docente de Instrumento Principal- Gaita I-VI - (ETNOMUSICOLOXÍA)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA: Instrumento principal GAITA

ESPECIALIDADE		MUSICOLOXÍA							ITINERARIO		ETNOMUSICOLOXÍA				
CARÁCTER		B) Obligatoria							TIPO DE CLASES		Individual				
DEPARTAMENTO		IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO /A		Lorena Freijeiro				
CURSOS		1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA		Lorena Freijeiro			
CUADRIMESTRE		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais		1			
ETCS/ CUADRIMESTRE		3	3	3	3	3	3			Observacións					
DOCENTES		NOME E APELIDOS						MAIL/TEL/WEB						TITORÍA	
		Lorena Freijeiro Alonso						lorenafreijeiro@csmvigo.com						Venres: 11:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de tódalas posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto, Tcecorp, Estilos Interpretativos.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17
XERAIS	X2, X3, X6, X8, X9, X11
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E17, E10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Mostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X11, E11, E12, E15.
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X8, X11, X13, E11, E12, E15.
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T1, T2, T3, T4, T13, T15, T16, X1, X2, X4, X8, X11, X13, X14, X15, X16, X17, X25, E11, E12, E15.
Amosar solvencia na práctica da repentinización e transposición.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X3, X13, E17.
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X8, X24, X25.
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T1, T3, T13, T15, T16, X1, X2, X6, X9, X11, X20, E11.
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, X1, X2, X11, E11, E12, E15.
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T13, T15, X1, X2.
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpejos 1.2. Estudos	2
2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios	1

3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas 4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornametación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcripción 4.5. Adestramento da memoria	5
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada 5.3. Análise e fraseo 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento 5.5. Bordóns	5
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuadrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1	-	1
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesor resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	13	-	13
Traballo persoal: correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente.	-	72	72
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	1	-	1
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	1	-	1
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios...	1	1	2
Total de horas por cuadrimestre	17	73	90

6. Avaliación

ORDINARIA			
CONTÍNUA	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			
Traballo persoal	A profesora elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	T1, T2, T3, T4, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E10.	75%
Audicións públicas	Valorarase o control técnico a coherencia co estilo interpretativo e a capacidade de comunicación.	T1, T3, T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X7, X11, X12, X21, X23, E11, E12, E14, E15, E10.	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando iso ocorra, o profesor da disciplina actuará segundo o protocolo establecido.

DECEMBRO	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			

Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentinizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
ALTERNATIVA	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
FERRAMENTAS			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentinizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
EXTRAORDINARIA			
FERRAMENTAS	CRITERIOS	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentinizar un fragmento adecuado ao nivel.	T1, T2,T3,T4,T6, T13, T15, T16, T17, X1, X2, X3, X4, X6, X8, X9, X11, X12, X13, X14, X15, X16, X17, X20, X21, X23, X24, X25, E11, E12, E14, E15, E17, E110.	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
REFERENCIAS BÁSICAS			
Bal y Gay, J. e Martínez Torner, Eduardo. <i>Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva</i> . A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007. Bellas, David. <i>24 estudos tonais para gaita de fol</i> . Baiona: Dos Acordes, 2012. Gonçalves, Paulo. <i>42 estudos melódicos para gaita de fole</i> . Galiza: Bagoa, 2018. Gonçalves, Paulo. <i>22 estudos fáceis para o segundo rexistro</i> . Galiza, 2011. Feles, E. <i>Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira</i> . Galiza, 2023. Sampedro, Casto. <i>Cancionero Musical de Galicia</i> . A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007. Silva, Cristian. <i>Manual ególatra básico</i> . Vigo: Ton e Son, 2017. Vigo, Marina. e López, Carme. <i>As que dormen entre o centeo</i> . Publicado por Asociación de Gaiterías Galegas, 2023.			
Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bellas, Daniel Fernández, Cristian Silva, Maria Mendoza			
Discografía e fontes: Colección Os nosos gaiteiros ed. Do Cumio. Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos. Arquivo de Pablo Carpintero. Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: http://www.apoi-mpg.org/ .			

Programación docente de INSTRUMENTO PRINCIPAL-GAITA I-IV (PEX)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización:

DISCIPLINA: INSTRUMENTO PRINCIPAL GAITA I IV

ESPECIALIDADE	PRODUCCIÓN E XESTIÓN								ITINERARIO	PEX
CARÁCTER	OBRIGATORIA								TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Xiana Teixeira
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	6	6	6	6					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS		MAIL/TEL/WEB							TITORÍA
	Xiana Teixeira		xianateixeiro@csmvigo.com							Martes 12:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 171/2016 do 24 de novembro.

DESCRITOR	Desenvolvemento das capacidades artísticas, expresivas e técnicas no instrumento ou voz e coñecemento dos diferentes criterios interpretativos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Conxunto.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T6, T15
XERAIS	X1, X3, X6, X11, X21, X24
ESPECÍFICAS	EPX5, EPX6, EPX7

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar aspectos técnicos, expresivos e de afinación do instrumento.	T3, T6, X1, X6, X21, X24
Aplicar a análise no estudo para unha mellor comprensión e interpretación do feito musical.	T2, T3, X1, X11, X21, EPX6, EPX7
Adquirir criterios estéticos e técnicos mediante a audición, e a documentación no estudo de repertorio pertencente a distintas épocas, estilos e xéneros.	T2, T15, X1, X11, X21, EPX6, EPX7
Amosar solvencia na práctica da repentización e transposición.	T3, X1, X3, X6, X21, X24
Adquirir hábitos de estudo que permitan o desenvolvemento do sentido autocrítico, a capacidade de superación, a rendibilidade do tempo empregado e mostrar independencia progresiva para resolver problemas técnicos ou expresivos.	T1, T3, T6, T15, X6, X21, X24
Coñecer e dominar a técnica de gaitas de diferentes tipoloxías, tonalidades e timbres.	T3, X1, X6, X21, X24, EPX5
Perfeccionar as capacidades artísticas, expresivas e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio traballado.	T3, T6, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6
Observar a importancia da consciencia física e mental para unha interpretación de calidade, en aspectos como a relaxación, respiración, concentración e movemento.	T1, T3, T6, X6, X21, X24
Participar nas actividades musicais, concertos, audicións públicas e privadas e outras manifestacións artísticas posibles, destinadas a divulgar a experiencia musical e axudar, mediante elas, á súa comprensión e goce, afianzando o autocontrol, dominio da memoria e a capacidade comunicativa.	T3, T6, T15, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Traballo técnico	1.1. Escalas e arpexos. 1.2. Estudos	2
2. O son	2.1. Tratamento dos elementos sonoros 2.2. Adecuación do timbre do instrumento aos diferentes repertorios.	1
3. Repentización e transposición	3.1. Práctica de lectura a primeira vista 3.2. Transposición de pezas breves a diferentes tonalidades de dificultade progresiva.	2
4. Repertorio tradición oral	4.1. Dixitacións, afinacións e tipoloxías de gaitas. 4.2. Diferenciación de estilos (fraseo, ornamentación e articulación) 4.3. Bordóns 4.4. Traballo auditivo e transcripción 4.5. Adestramento da memoria	5
5. Repertorio histórico, contemporáneo e outros.	5.1. Estilo (articulación, ornamentación e recursos de técnicas estendidas) 5.2. Coñecemento da linguaxe aplicada. 5.3. Análise e fraseo. 5.4. Dominio de todo o rexistro do instrumento. 5.5. Bordóns.	5
6. A audición pública.	6.1. A posta en escena 6.2. Control postural 6.3. Dominio da situación	2
Total de sesións		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuadrimestre e primeira toma de contacto coa docente.	1	-	1
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesorado resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.	13	-	13
Traballo persoal: correspóndese co que o alumnado traballa sobre o instrumento individualmente.	-	159	159
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.	1	-	1
Audición pública: as audicións que se producen abertas ao público, unha delas terá lugar durante as datas de exames.	1	-	1
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios...	1	4	5
TOTAIS	17	163	180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS
ORDINARIA			
	AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)		
Traballo persoal	O profesorado elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.	60%	T1, T2, T3, T6, T15, X1, X3, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6, EPX7
Audicións públicas	Valorarase o control técnico, fidelidade ao texto e coherencia no estilo interpretativo en concordancia coa forma e estéticas das pezas, a capacidade artística e de comunicación. As impresións e incidencias serán recollidas nunha ficha de audición. Faranse dúas audicións públicas por cuadrimestre. En cada audición o alumnado deberá tocar de memoria un programa seleccionado en consenso co profesor.	40%	T1, T3, T6, X1, X3, X6, X11, X21, EPX5, EPX6

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T6, T15, X1, X3, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6, EPX7.
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T6, T15, X1, X3, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6, EPX7.
EXTRAORDINARIA			
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará unha selección musical de 30 minutos onde o repertorio tradicional deberá ser interpretada de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén deberá repentizar un fragmento adecuado ao nivel.	100%	T1, T2, T3, T6, T15, X1, X3, X6, X11, X21, X24, EPX5, EPX6, EPX7.

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.
- Bellas, D. 24 estudos tonais para gaita de fol. Baiona: Dos Acordes, 2012.
- Chedeville, Esprit-Philippe. Sonates pour la musette. Ouvre IV. Paris: Montulay, 1730.
- Correte, Michel. Gouin, Pierre (ed.). Pièces pour la Musette op. V. Francia: LesÉditions Outremontaises, 2020.
- Delavigne, Philbert. Les Fleurs op. 4. Amadeus, 1982

- Gonçalves, Paulo. 42 estudos melódicos para gaita de fole. Galiza: Bógoa, 2018.
- Gonçalves, Paulo. 22 estudos fáceis para o segundo rexistro. Galiza, 2011.
- Gonçalves, Paulo (editor). Método para gaita de fole de Jaques-Martin Hotteterre. Galiza: Bógoa, 2013.
- Feles, E. Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira. Galiza, 2023.
- Sampedro, C. Cancionero Musical de Galicia. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.
- Silva, C. Manual ególatra básico. Vigo: Ton e Son, 2017.
- Vigo, M. e López, C. As que dormen entre o centeo. Publicado por Asociación de Gaiteiras Galegas, 2023.

Obras de: Marina F. Vigo, Erik Feles, Lois Prado, Paulo Gonçalves, Daniel Bellón, Pedro Lamas, Pedro Fariñas, David Bellas, Daniel Fernández, Cristian Silva, Maria Mendoza

Discografía e fontes:

Colección Os nosos gaiteiros ed. Do Cumio.

Colección A Tiracolo ed. Ouvirmos.

Arquivo de Pablo Carpintero

APOI.

Programación Docente de INTRODUCCIÓN Á MÚSICA TRADICIONAL GALEGA

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP	
CARÁCTER	C) Optativa							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Xiana Teixeira
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	2
ETCS/ CUADRIMESTRE						6			Observacións	
DOCENTE	NOME E APELIDOS						MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	Xiana Teixeira Rei						xianateixeiro@csmvigo.com			Martes 12:3h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta materia céntrase no achegamento á música tradicional de Galicia a nivel básico, tanto na interpretación como no coñecemento de fontes bibliográficas e gravacións históricas. Traballárase tanto a música instrumental como a música vocal, con especial atención ás danzas e ritmos tradicionais.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Historia dos instrumentos da MTPG, Outros instrumentos, Análise das músicas da MTO, Historia da música galega.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T7, T8, T13, T16, T17.
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X7, X10, X17.
ESPECÍFICAS	EI2, EI7, EI8.

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer as características organolóxicas dos principais instrumentos da música galega de tradición oral.	T1, T2, T13, T17, X1, X10.
Identificar os xéneros da música de tradición oral de Galicia, tanto vocais como instrumentais, e a súa relación co baile e a danza.	T1, T2, T3, T8, T13, T17, X1, X10, X17.
Coñecer as diversas formacións instrumentais da tradición galega e o seu papel segundo o contexto histórico.	T1, T2, T13, T17, X1, X10, X17.
Coñecer as diversas fontes e arquivos para o estudo da música tradicional.	T1, T2, , T13, T16, T17, X1.
Apreciar a influencia da música galega de tradición oral na música académica.	T1, T2, T8, T13, T17, X1, X10, X17.
Desenvolver a práctica do repertorio galego de tradición oral.	T1, T3, T7, T13, T17, X2, X3, X6, X7, X17, EI2, EI7, EI8.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Principais instrumentos da tradición galega.	- Clasificación: idiófonos, membranófonos, cordófonos e aerófonos. - Características organolóxicas e formas de execución. - Breves apuntamentos históricos, usos e funcións.	4
2. Xéneros.	- Repertorio instrumental: - Xéneros exclusivamente instrumentais. - Xéneros destinados ao acompañamento de bailes e danzas. - Repertorio vocal: - Clasificación segundo o ciclo anual. - Clasificación segundo o ciclo vital. - Cantos de oficios. - Cantos de carácter lúdico e de acompañamento de bailes. - Outros cantos. - Acompañamento instrumental.	4

3. Formación.	- Dúo gaita-tambor. - Cuarteto / quinteto. - Requintas. - Murgas / charangas. - Pandereteiras. - Coros galegos. - Cegos cantores.	3
4. Fontes para o estudo da música de tradición oral.	- Fontes escritas. - Fontes monumentais. - Fontes teóricas e didácticas. - Fontes históricas e administrativas. - Fontes literarias. - Fontes iconográficas. - Fontes sonoras. - Fontes orais.	1
5. Influencia da música tradicional na música académica.	Exemplos de obras musicais con evidencias de emprego de materiais melódicos/rítmicos da tradición oral.	1
6. Práctica de repertorio tradicional.	- Repertorio vocal. - Repertorio instrumental.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral: O docente explicará os conceptos fundamentais utilizando material audiovisual (de ser o caso) para a mellor comprensión dos contidos impartidos.	17		17
Lectura guiada de fontes: Lecturas comentadas polo docente procedentes de diferentes fragmentos, ensaios e artigos vencellados aos contidos da materia.	5		5
Posta en común: Aportacións e conclusións extraídas por parte do alumnado sobre audicións e textos traballados que serán comentadas na aula.	3		3
Clase práctica: Desenvolvemento práctico dos conceptos tratados con anterioridade na exposición maxistral.	5		5
Traballo persoal: Traballo desenvolvido polo alumnado de xeito autónomo, seguindo as pautas recibidas previamente polo docente.		144	144
Exposición de traballos: O traballo escrito realizado no cuatrimestre deberá ser exposto na aula coa axuda de materiais audiovisuais (powerpoint, audicións, vídeos, etc.).	4		4
Titorías: Se fora necesario orientarase individualmente ao alumno para a realización do seu traballo e resolveranse as posibles dúbidas na hora semanal dedicada a tal fin. As titorías deben concertarse como mínimo cunha semana de antelación.	2		2
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Ficha de seguimento	Ficha na que se recollerán as incidencias ocorridas durante a actividade transcorrida na aula (asistencia, participación activa, iniciativas persoais, traballo semanal individual, etc.).	T6, T8, T7, T8, T13, T16, X1, X2, X3, X4, X6, X7, X10, X12, X16, X17, X20, X26, E11, E12, E13, E14, E15, E17, E18.	45%
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito.	T1, T2, T3, T8, T13, T16, T17, X1, X12, X14, X18, X20.	35%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito.	T4, T8, T13, T16, T17, X10, X18.	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito (as pautas para a elaboración do mesmo serán previamente indicadas polo docente).	T1, T2, T3, T8, T13, T16, T17, X1, X12, X14, X18, X20.	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito (as pautas para o desenvolvemento da mesma serán previamente indicadas polo docente).	T4, T8, T13, T16, T17, X10, X18.	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito (as pautas para a elaboración do mesmo serán previamente indicadas polo docente).	T1, T2, T3, T8, T13, T16, T17, X1, X12, X14, X18, X20.	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito (as pautas para o desenvolvemento da mesma serán previamente indicadas polo docente).	T4, T8, T13, T16, T17, X10, X18.	40%
EXTRAORDINARIA			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito (as pautas para a elaboración do mesmo serán previamente indicadas polo docente).	T1, T2, T3, T8, T13, T16, T17, X1, X12, X14, X18, X20.	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito (as pautas para o desenvolvemento da mesma serán previamente indicadas polo docente).	T4, T8, T13, T16, T17, X10, X18.	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Acuña Trabazo, A. e Garrosa Gude, J.L.. «Lírica oral en Galicia: concepto, clasificación, transformación e fosilización», en <i>Boletín de Literatura Oral</i>, nº Extra 1 (2017), p. 145-155. Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E.. <i>Cancionero Gallego</i>. Estudo crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007. Campos Calvo-Sotelo, J.. <i>Fiesta, identidad y contracultura. Contribuciones al estudio histórico de la gaita en Galicia</i>. Ed. Diputación de Pontevedra, 2007. Carpintero Arias, P.. <i>Os instrumentos musicais na tradición galega</i>. Ourense: Ed. Difusora de artes, letras e ideas, 2009. Carracedo Crespo, R.. <i>A requinta da Ulla</i>. Obradoiro Riobó. Edicións Embora, 2017. Coira Pociña, J.. <i>A cultura popular na Galicia medieval: ocio e devocións</i> [Tese], Universidade de Santiago de Compostela, 2015. Criado, A.A.. «El folclore como instrumento político: los Coros y Danzas de la Sección Femenina», en <i>Revista Historia Autónoma</i>, nº 10 (2017), p. 183-196. Das Arias Valsa, X.. «Danzas de la península del Morrazo», en <i>Narria. Estudios de artes y costumbres populares</i>, nº 77-78 (1997), p. 29-34. Donington, R.. <i>La música y sus instrumentos</i>. Madrid: Alianza Editorial, 1998. Fernández, J.. «Recursos de interpretación da gaita do fol», <i>Etno-folk. Revista galega de etnomusicología</i>, nº 5 (2006), p. 51-84. Fernández Senra, M. e X.. <i>Danzas gremiais e procesionais da provincia de Ourense</i>. Vol I. Ourense: Deputación de Ourense, 1999. Fernández Senra, M. e X.. <i>Danzas gremiais e procesionais da provincia de Ourense</i>. Vol II. Ourense: Deputación de Ourense, 2000. García de la Cuesta, D.. <i>Les gaites</i>. Asociación Cultural Esbilla, 2012. González Fernández, J.M.. «El oficio de la gaita en la Galicia tradicional de los siglos XVII-XIX», en <i>Revista de Musicología</i>, vol. 9, nº 1/2 (1996), p. 153-177. Inzenga, J.. <i>Cantos e bailes da Galiza</i>. Estudo crítico por José Luis do Pico Orjais. 1ª ed. Ourense: Difusora de Letras, Artes e Ideas, 2005. Lomax, A.. <i>The Spanish Recordings. Galicia</i>. J.R. Cohen (ed.). Massachusetts: Rounder, 2001, CD. López Quintáns, J.. «Emilia Pardo Bazán y la cultura gallega. Edición de "La muiñeira"», en <i>Madrygal</i>, nº 17 (2014), p. 47-54. Manzano, M.. «La música de los romances tradicionales: metodología de análisis y reducción a tipos y estilos», en <i>Escritos dispersos sobre música popular de tradición oral</i>. Martínez San Martín, A.. «Historia e evolución da danza en Galicia», en VV.AA, <i>Galicia fai dos mil anos. O feito diferencial galego</i>, II, Santiago de Compostela: Ed. Museo do Pobo Galego, 1998, p. 11-139. Montero Torreiro, E.. <i>A requinta na Ulla</i>. Diputación Provincial de Lugo, 1993. Peón, M.. «Introducción conceptual ó noso folclore e baile tradicional», en <i>Actas I, II e III Encontros O Son da Memoria</i>, Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2004, p. 151-158. Pereira, F. e Sousa, X.. «"O cego dos monifates" de Isidoro Brocos», en <i>Anuario Brigantino</i>, nº 14 (1991), p. 289-300. Praetorius, M.. <i>Syntagma musicum. De Organographia</i>. Wolfenbüttel, 1619. Quintana, P.. <i>Amadeo Goyanes e as zanfoneiras de Monforte</i>. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2015. Requeixo, A.. «Literatura e música populares en Galicia: as cantigas de fiada», en <i>Unión Libre</i>, nº 5 (2000), p. 336-361. Rivas Cruz, X.L., e Iglesias do Barrio, B.. <i>Cantos, Coplas e Romances de Cego (I)</i>. Lugo: Ophiusa, 1999. Rivas Cruz, X.L., e Iglesias do Barrio, B.. <i>Cantos, Coplas e Romances de Cego (II)</i>. Lugo: Ophiusa, 2000. Sachs, C.. <i>Historia universal de los instrumentos musicales</i>. Bos Aires: Ed. Centurión, 1947. Sánchez Brunete, A. e Montero, E.. <i>Os instrumentos da música popular</i>. Vigo: Ir Indo, 1992. Sánchez Rei, X.M.. «Aproximación ao canto tradicional galego», en <i>Polo gosto de cantar. Cantos tradicionais e de taberna. Caderno 1</i>, AA.VV.da Agra do Orzán. Schubarth, D. e Santamarina, A.. <i>Cancioneiro popular galego</i>. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza. A Coruña, 1984. Sampedro y Folgar, C.. <i>Cancionero Musical de Galicia</i>. Coordinador Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007. Santalices, F.. Gravacións históricas de zanfona 1927-1949. Boa, 2004, CD. Santalices, F.. <i>La zanfona</i>. Vigo: Ir Indo, 2021. Seoane, A.. <i>Faustino Santalices: investigador, gaitero e zanfonista</i>. Vigo: Ir Indo, 2000.			

Schubarth, D. e outros. *Florencio, cego dos Vilares*. Santiago de Compostela: A Central Folque, 2015.

Tranchefort, F.R.. *Los instrumentos musicales en el mundo*. Madrid: Alianza Música, 2008.

VV.AA.. *Instrumentos musicais populares galegos*. Vigo: Obradoiro-Escola de Instrumentos Populares Galegos - Universidade Popular de Vigo. Concello de Vigo, 1987.

VV.AA.. *Tempos de festa en Galicia. Tomo I: Entre os Reis e o mes de maio*. Fundación Caixa Galicia, 2006.

VV.AA.. *Tempos de festa en Galicia. Tomo II: Entre o Corpus e o mes de agosto*. Fundación Caixa Galicia, 2008.

Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: <http://www.apoi-mpg.org/>.

Arquivo de gravacións de campo de Alan Lomax - *Association for Cultural Equity*: <http://www.culturalequity.org>.

Biblioteca Virtual de Prensa Histórica - <https://prensahistorica.mcu.es/>.

Hemeroteca Digital Hispánica. BNE - <https://hemerotecadigital.bne.es/>.

Discografía colección *A Tiracolo* [CD]. Ed. Ouvirmos.

Discografía colección *Os Nosos Gaiteiros* [CD]. Ed. do Cumio.

Programación Docente de INTERPRETACIÓN DA MÚSICA FOLK E NOVAS MÚSICAS

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA CONXUNTO

ESPECIALIDADE	CONXUNTO								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	C) Optativa								TIPO DE CLASES	COLECTIVA
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	LORENA FREIJEIRO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	LORENA FREIJEIRO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	2
ETCS/ CUADRIMESTRE					6				Idiomas	GALEGO, ESPAÑOL, ENGLISH
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	LORENA FREIJEIRO ALONSO				lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016.

DESCRITOR	Materia de conxunto na que se aborda a preparación e interpretación da música folk/tradicional, principalmente de Galicia, pero afastada do xeito máis estritamente tradicional. Inclúe a composición e os arranxos individuais e colaborativos, así como a improvisación. Preténdese crear un espazo no que se valore e fomenta a creatividade do alumnado, traballando sobre un amplo repertorio aberto a influencias contemporáneas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Coñecemento básico de cifrado americano ou acordes, e ser capaz de seguir un guión de melodía e cifrado harmónico.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Está relacionado con materias de Conxunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T7, T8,T9, T10
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21, X22
ESPECÍFICAS	EI1, EI 3, EI 4, EI5, EI6, EI7, EI 8, EI9, EI10

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Desenvolver a capacidade do alumnado para crear e adaptar obras de base tradicional ou popular de Galicia, así como doutras músicas do mundo, aplicando recursos compositivos, harmónicos, formais, improvisatorios e tímbricos.	T1, T2, T3, T7, T8,T9, T10, X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X22
Interpretar en grupo un repertorio (mínimo 3 obras) que reflectan o traballo en común.	T3, T7, T8,T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21,

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Repertorio da música tradicional galega, folk e músicas do mundo	Preparación dun repertorio (mínimo 3 obras), amosando coñecemento da súa ornamentación, características sonoras e ritmos propios do estilo correspondente.	TODAS
Aspectos formais, compositivos e arranxos	Construción formal, harmonización, composición e improvisación.	TODAS
Sonoridade de conxunto	O estudo da función de cada instrumento dentro do grupo, orientado a acadar o empaste sonoro.	TODAS

Audición ou gravación	Interpretación en audición ou en gravación do repertorio abordado no cuadrimestre.	2
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
AVALIACIÓN INICIAL	2		2
CLASES	34		34
AUDICIÓN/GRAVACIÓN	2		2
TRABALLO PERSOAL	142		142
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			

SEGUIMIENTO CONTINUO	Participación na creación das pezas do repertorio (composición, harmonización, arranxos).	T1, T2, T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21, X22 E11, E13, E14, E15, E16, E17, E18, E19, E110	60%
AUDICIÓN/GRAVACIÓN	Control técnico, coherencia no estilo interpretativo, concordancia coa forma e estética das obras, capacidade artística de comunicación e grado de compenetración co conxunto.	T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21,	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
SEGUIMIENTO CONTINUO	Participación na creación das pezas do repertorio (composición, harmonización, arranxos).	T1, T2, T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21, X22 E11, E13, E14, E15, E16, E17, E18, E19, E110	60%
AUDICIÓN/GRAVACIÓN	Control técnico, coherencia no estilo interpretativo, concordancia coa forma e estética das obras, capacidade artística de comunicación e grado de compenetración co conxunto.	T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21,	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
AUDICIÓN PÚBLICA	Interpretación das obras que se traballaron no cuadrimestre con control técnico, coherencia no estilo interpretativo, concordancia coa forma e estética das obras, capacidade artística de comunicación e grado de compenetración co conxunto.	T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21,	100%

EXTRAORDINARIA			
AUDICIÓN PÚBLICA	Interpretación das obras que se traballaron no cuadrimestre con control técnico, coherencia no estilo interpretativo, concordancia coa forma e estética das obras, capacidade artística de comunicación e grado de compenetración co conxunto.	T3, T7, T8, T9, T10 X1, X2, X3, X6, X7, X8, X11, X17, X21,	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bal y Gay, J. e Martínez Torner, E. *Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva*. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.

Calle, J.L. *Aires da terra. La poesía musical de Galicia*. Madrid, 1999.

Campos, E. *Luces do Atlántico. Viaxe ritual por tres faros galegos*. Dos Acordes, 2007.

Estévez, X. *As Gravacións da Música galega*. Tristam, 2008.

Gonçalves, P. *Nove canções do Mimo morto e umha canção de amor*. Dos Acordes, 2006.

Inzenga, J. *Cantos e bailes da Galiza*. Estudo crítico por José Luis do Pico Orjais. 1ª ed. Ourense: Difusora de Letras, Artes e Ideas, 2005.

Sampedro, C. e Filgueira, J. *Cancionero musical de Galicia*. Fundación Pedro Barrié de la Maza. A Coruña, 1982 (facsimil da ed. 1942).

Schubarth, D. e Santamarina, A. *Cancioneiro popular galego*. Fundación Barrié de la Maza. A Coruña, 1984.

Silva, C. *Manual ególatra básico*. Ton e Son, 2017.

VV.AA. *Instrumentos musicais populares galegos*. Vigo: Obradoiro-Escola de Instrumentos Populares Galegos - Universidade Popular de Vigo. Concello de Vigo, 1987.

Programación Docente de OUTROS INSTRUMENTOS

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Xiana Teixeira
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTE	NOME E APELIDOS						MAIL/TEL/WEB			TITORÍA
	Xiana Teixeira						xianateixeiro@csmvigo.com			Martes 12:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Achegamento aos diferentes instrumentos presentes na música tradicional e que non son tratados noutras materias do itinerario de instrumentos da música tradicional e popular de Galicia. Consecución dunha visión global a nivel práctico dos instrumentos máis salientables do universo da música tradicional galega. Práctica da lectura a primeira vista, transposición e improvisación.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Organoloxía
TRANSVERSAIS	T2, T3, T6, T13.
XERAIS	X2, X4, X6.
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E10.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer as características organolóxicas e construtivas dos instrumentos tradicionais galegos.	X2, X4, X6.
Aprender xeitos de execución básicos de instrumentos empregados na tradición musical galega así como os seus usos e funcións.	T2, T3, T6, X2, X4, X6, E11, E14.
Afondar no coñecemento do repertorio vocal tradicional e nas súas tipoloxías.	T13, X6.
Desenvolver a práctica do repertorio vocal tradicional co acompañamento instrumental pertinente.	T2,T3, X2, X4, X6, X11, E11, E12, E14, E15, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Instrumentos tradicionais galegos.	- Clasificación: idiófonos, membranófonos, cordófonos, aerófonos. - Características organolóxicas e formas de execución. - Usos e funcións.	6
2. O repertorio vocal tradicional.	- Arquivos e coleccións para o seu estudo. - Clasificación segundo o ciclo anual. - Clasificación segundo o ciclo vital. - Cantos de oficios. - Cantos de carácter lúdico. - Outros cantos. - Acompañamento instrumental. - Práctica do repertorio vocal e do seu correspondente acompañamento instrumental.	11
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral: O docente explicará os conceptos fundamentais utilizando material audiovisual (de ser o caso) para a mellor comprensión dos contidos impartidos.	3		8
Lectura guiada de fontes: Lecturas comentadas polo docente procedentes de diferentes fragmentos, ensaios e artigos vencellados aos contidos da materia.	2	20	2

Clase práctica: Desenvolvemento práctico dos conceptos tratados con anterioridade na exposición maxistral.	10		5
Traballo persoal: Traballo desenvolto polo alumnado de xeito autónomo, seguindo as pautas recibidas previamente polo docente.		33	70
Exposición de traballos: O traballo escrito realizado no cuadrimestre deberá ser exposto na aula coa axuda de materiais audiovisuais.	1	20	1
Titorías: Se fora necesario orientarase individualmente ao alumno para a realización do seu traballo e resolveranse as posibles dúbidas na hora semanal dedicada a tal fin. As titorías deben concertarse como mínimo cunha semana de antelación.	1		2
TOTAIS	17	73	90
Total de horas			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Ficha de seguimento	Ficha na que se recollerán as incidencias ocorridas durante a actividade transcorrida na aula (asistencia, participación activa, iniciativas persoais, traballo semanal individual, etc.).	T2, T3, T6, E11, E12, E14, E15, E110	40%
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito.	T13, X2, X4, X6	40%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito.	T2, T3, T13, X2, X4, X6	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito.	T6, T13, X2, X4, X6, E12, E14	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito.	T2, T3, E11, E15, E110	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito.	T6, T13, X2, X4, X6, E12, E14	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito.	T2, T3, E11, E15, E110	40%
EXTRAORDINARIA			
Traballo escrito	Avaliaranse as capacidades de claridade conceptual, síntese, desenvolvemento e asimilación dos contidos tratados na materia a través da presentación dun traballo escrito.	T6, T13, X2, X4, X6, E12, E14	60%
Exposición	Exposición pública do traballo escrito.	T2, T3, E11, E15, E110	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Principal

Arquivo do patrimonio oral de identidade (APOI) – Museo do Pobo Galego: <http://www.apoi-mpg.org/>.

Busto Miramontes, Beatriz, coord. *Agora vou cantar eu*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2025.

Busto Miramontes, Beatriz. *Pandereteiras de Mens*. Santiago de Compostela: aCentral Folque, 2021.

F.Santomé, Xerardo. *Concha de Luneda*. Pontevedra: Gaiteiros da Xistra, 2022.

Feixoo, Xulia, e Guillermo Ignacio. *Mulleres de Gargamala! Cantares de tradición oral*. Santiago de Compostela: aCentral Folque, 2017.

Feixoo, Xulia. *Concha do Canizo. Este pandeiro que toco...* Santiago de Compostela: aCentral Folque, 2021.

Fontán Bestilleiro, David, Lucía Santiago, e Carlos Rey. *Tocadoras do Val do Dubra. Por que non hei de cantare*. Santiago de Compostela: aCentral Folque, 2025.

Ignacio Costa, Guillermo. *Serán en Toutón. Pandeireteiras de Toutón*. Ponte Caldelas: Cumio, 2011. CD e DVD.

Prego Fernández, Luís. *Aida e Rosa, cantadeiras de Moscoso*. [S. l.]: autoedición, 2025.

Complementaria

Acuña Trabazo, Ana, e José Luis Garrosa Gude. «Lírica oral en Galicia: concepto, clasificación, transformación y fosilización». Boletín de Literatura Oral, no. extraordinario 1 (2017): 145–155. <https://doi.org/10.17561/BLO.VEXTRA1.6>.

Arquivo de gravacións de campo de Alan Lomax - *Association for Cultural Equity*: <http://www.culturalequity.org>.

Bal y Gay, Jesús, e Eduardo Martínez Torner. Cancionero gallego. Estudo crítico e edición de Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.

Blanco, Domingo. «Del desafío improvisado a la canción tradicional en el noroeste peninsular». En *Lyra mínima oral: los géneros breves de la literatura tradicional*, 267–278.

Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá, 2001.

Carpintero Arias, Pablo. *Os instrumentos musicais na tradición galega*. Deseños de Xoán Ramón Marín Martínez. Ourense: Difusora de Letras, Artes e Ideas; Proxecto Ronsel, 2009.

Díaz González, Joaquín. *Instrumentos populares*. Villanubla, Valladolid: Castilla Ediciones, 1997.

Donington, Robert. *La música y sus instrumentos*. Tradución de Luis C. Gago Badenas. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Donostia, José Antonio de, e Joan Tomàs i Parés. «Instrumentos de música popular española. Terminología general. Ensayo de clasificación». *Anuario Musical* 2 (1947): 105–152.

Foxo Rivas, Xosé Lois. *Cancioneiro antropológico: Quiroga, Ribas do Sil e Montañas do Lor*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2016.

Foxo, Xosé Lois, e Xosé Rodríguez Cruz. *Cantares da Terra das Frieiras. A Gudiña*. Vol. 1. Ourense: Escola Provincial de Gaitas da Deputación de Ourense, 2003. 242 pp. + 1 CD.

Foxo, Xosé Lois. *Cancioneiro das Terras do Riós*. Vol. 1. Ourense: Escola Provincial de Gaitas da Deputación de Ourense, 2007. 246 pp. + 2 CD + 1 DVD.

Foxo, Xosé Lois. *Músicas do Caurel. Cantares da Serra*. Vol. 1. Ourense: Escola Provincial de Gaitas da Deputación de Ourense, 1998. 237 pp.

Foxo, Xosé Lois. *Músicas do Caurel. Cantares da Serra*. Vol. 2. Ourense: Escola Provincial de Gaitas da Deputación de Ourense, 2000. 586 pp.

Foxo, Xosé Lois. *Músicas do Caurel. Cantares da Serra*. Vol. 3. Lugo: Gráficas Lar, 2009. 404 pp. + 4 CD + 1 DVD.

Foxo, Xosé Lois, comp. *Cancioneiro: Oencia e contorna*. Vol. 1. Santiago de Compostela: Inquedanzas Sonoras, 2013. 448 pp. + 3 CD de audio + 1 DVD-vídeo.

Foxo, Xosé Lois, comp. *Cancioneiro da seitura de Manzaneda e Terras de Trives*. Santiago de Compostela: Consello da Cultura Galega, 2019. 349 pp. + memoria USB.

Lomax, Alan. *The Spanish Recordings: Galicia*. Editado por John R. Cohen. Cambridge, MA: Rounder Records, 2001. CD.

Manzano Alonso, Miguel. «Dulzaina, gaita y flauta, tres instrumentos populares». En *Músicas nuevas para instrumentos viejos*. Zamora: Junta de Castilla y León, 2009.

Manzano Alonso, Miguel. «La música de los romances tradicionales: metodología de análisis y reducción a tipos y estilos». *Nassarre: Revista Aragonesa de Musicología* 10, no. 1 (1994): 141–204.

Manzano Alonso, Miguel. «Texto y melodía en la canción popular tradicional». En *Escritos dispersos sobre música popular de tradición oral*. [Ciudad Real]: CIOFF España, 2010.

Montero Torreiro, Enrique. *A requinta na Ulla*. Lugo: Servizo de Publicacións da Deputación Provincial de Lugo, 1993.

Requeixo Cuba, Armando. «Literatura e música populares en Galicia: as cantigas de fiada». *Unión Libre: Cuadernos de Vida e Culturas*, no. 5 (2000): 335–361.

Rivas Cruz, Xosé Luis, e Baldomero Iglesias Dobbarrio. *Cantos, coplas e romances de cego*. Lugo: Ophiusa, 1998.

Rivas Cruz, Xosé Luis, e Baldomero Iglesias Dobbarrio. *Cantos, coplas e romances de cego*. II. Lugo: Ophiusa, 1999.

Sánchez Brunete, Ana, e Enrique Montero Torreiro. *Os instrumentos da música popular*. Vigo: Ir Indo, 1992.

Sánchez Rei, Xosé Manuel. «Aproximación ao canto tradicional galego». En *Polo gosto de cantar. Cantos tradicionais e de taberna*. Caderno 1, 2–28. A Coruña: Deputación da Coruña, 2025.

Sampedro y Folgar, Casto. *Cancionero musical de Galicia*. Coordinado por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.

Santalices, Faustino. *Gravacións históricas de zanfona, 1927–1949*. Madrid: Boa, 2004. CD.

Schubarth, Dorothé, e Antón Santamarina. *Cancioneiro popular galego*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1984–1995. 7 vols.

Schubarth, Dorothé, et al. *Florencio, cego dos Vilares*. Santiago de Compostela: aCentral Folque, 2015. CD e libro.

Tranchefort, François-René. *Los instrumentos musicales en el mundo*. Tradución de Carmen Hernández Molero. Madrid: Alianza Editorial, 2008.

Programación Docente – PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Danza e baile tradicional de Galicia

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Xiana Teixeira
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	2
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Xiana Teixeira				xianateixeiro@csmvigo.com				Martes 12:30h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Gaita I-VIII, Conxunto I-VIII.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
ESPECÍFICAS	EI6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Comprender as características evolutivas do alumnado de gaita.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X19, X24, X25.
Descubrir as principais correntes pedagóxicas da educación musical.	T1, T3, T4, T8, X5, X19, X24, X25, X26.
Aprender a realizar unidades didácticas.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X24, X25, X26, EI6.
Estudar os diferentes elementos que conforman as programacións didácticas.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, EI6.
Desenvolver unha clase de instrumento tendo en conta o aprendido na materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, EI6.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.O alumnado de gaita	Desenvolvemento psicolóxico-musical do alumnado de instrumento de acordo á súa idade.	2
2.Pedagoxías musicais	2.1. Coñecemento dos principais sistemas de pedagogía musical: Martenot, Kodály, Dalcroze, Willems, Suzuki... 2.2. Aplicacións á docencia do instrumento 2.3. O ensino da gaita en Galiza.	5
3.A unidade didáctica	3.1. Definición. 3.2. Obxectivos e contidos didácticos. 3.3. Avaliación. 3.4. Recursos. 3.5. Actividades.	5
4.A programación didáctica	4.1. Definición 4.2. Introducción, xustificación e contextualización 4.3. Obxectivos. 4.4. Contidos. 4.5. Competencias. 4.6. Avaliación: criterios, ferramentas e temporalización	4

	4.7. Metodoloxía.	
	4.8. Atención a diversidade	
5.A clase de gaita.	5.1. Estrutura e adecuación á idade. 5.2.Materiais, métodos e recursos.	2
Total de sesións		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral e discusión ou posta en práctica: a profesora explicará os conceptos fundamentais apoiándose en diferentes fontes e recursos e realizaranse actividades, debates e postas en común sobre o abordado en cada sesión.	13	-	13
Lectura guiada de fontes: traballárase a partir de lecturas de carácter científico sobre diferentes contidos da materia que se comentarán e debaterán na aula.	4	13	18
Presentación de traballos: expoñeranse na aula de acordo as indicacións determinadas pola docente para o traballo indicado e serán entregados no prazo establecido.	2	14	15
Traballo persoal: a realizar polas/os estudantes de xeito autónomo de acordo ás indicacións recibidas nas aulas.	-	40	40
Tutorías: atenderase calquera consulta por parte das/os discentes.	2	-	2
Actividades complementarias e prácticas: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: relatorios, congresos, museos... A asistencia ás aulas do profesorado invitado polo programa ERASMUS+ ten carácter obrigatorio.	2	-	2
TOTAIS	23	67	90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Diario de aula	Observación do traballo do alumnado nas diferentes sesións e entrega das tarefas diarias.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X19, X24, X25, E16	50%
Traballos e prácticas	Entrega de traballos seguindo as pautas e os prazos establecidos. Si se establece acordo con outro centro educativo desenvolverase unha sesión de práctica docente na que se deberán amosar os contidos adquiridos na materia.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Amosar os coñecementos adquiridos na materia nunha proba escrita obxectiva.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X19, X24, X25, E16	50%
Traballos individuais	Entrega de traballos individuais seguindo as pautas e os prazos establecidos	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Amosar os coñecementos adquiridos na materia nunha proba escrita obxectiva.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X19, X24, X25, E16	50%
Traballos individuais	Entrega de traballos individuais seguindo as pautas e os prazos establecidos	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Amosar os coñecementos adquiridos na materia nunha proba escrita obxectiva.	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X19, X24, X25, E16	50%
Traballos individuais	Entrega de traballos individuais seguindo as pautas e os prazos establecidos	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		

No marco establecido no RD lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bal y Gay, Jesús, e Eduardo Martínez Torner. *Cancionero gallego*. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1973.
- Bellas García, David. *24 estudos tonais para gaita de fol*. Baiona: Dos Acordes, 2012.
- Campos, Ernesto. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 11: Luces do Atlántico: Viaxe virtual por tres faros galegos*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
- Campos, Ernesto. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 2: Redondelana*. Baiona: Dos Acordes, 2005.
- Costa, Iván. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 13: Tocatas varias*. Baiona: Dos Acordes, 2008.
- Crespo, Rafa. *Entre fusco e lusco: 20 pezas para gaita galega*. Ton e Son Editorial, 2019. Libro + CD.
- Estévez Vila, Xaime. *A gaita no eido da música*. Vigo: Centro de Ensinanzas Musicais Mayeuis, 1987.
- Estévez, Carlos. *Tradicionalmente: 20 pezas para gaita galega*. Ton e Son Editorial, 2015. Libro + CD.
- Feles, Erick. *Estudos simples para gaita de fol e outros instrumentos de madeira*. Galiza, 2023.
- Feles, Erick. *ExTradición: cincuenta menos unha pezas para gaita*. Baiona: Dos Acordes, 2023.
- Filgueira, Astrid, e José Presedo. *Doce polainas enteiras: Obras para gaita*. Vigo: Edicións do Cumio, 1998.
- Foxo, Xosé Lois. *Os segredos da gaita*. 6.ª ed. Ourense: Escola Provincial de Gaitas de Ourense, Deputación Provincial de Ourense, 2004. ISBN 84-96011-86-0. A primeira edición é de 1982 e a documentación consultada confirma a 6.ª edición de 2004.
- García, Xurxo. *Ácido folclórico: 20 pezas para gaita galega*. Ton e Son Editorial, 2016. Libro + CD. As transcrições son de Rafa Crespo.
- Groba, Rogelio. *Álbum de gaitas de fole e percusión*. Tui: Arte Tripharia, 2000.
- Inzenga, José. *Cantos y bailes populares de España: Galicia*. Madrid: Antonio Romero, 1888. A obra foi publicada inicialmente por Antonio Romero en 1888 e o Fondo de Música Tradicional do CSIC.
- Lamas Varela, Pedro. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 14: Luvas verdes: Fandango desesperado*. Baiona: Dos Acordes, 2008.
- López-Villar, Ana Belén. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 10: Biografía dun espello: Para gaita e piano*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
- Mesías Farías, Emilio. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 5: Empezares*. Baiona: Dos Acordes, 2006.
- Miguelé, Xosé Luís. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 4: Estudios, volume I, nivel iniciación*. Baiona: Dos Acordes, 2006.
- Núñez, Carlos. *Estudios avanzados para a nova técnica de gaita*. 1990.
- Otero Covelo, Henrique. *Leccións de gaita*. Vigo: Galaxia, 1978.
- Paulo-Momo. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 6: Nove cancións do Mimo Morto e unha canción de amor*. Baiona: Dos Acordes, 2006.
- Presedo Díaz, Xosé e Filgueira, Astrid. *De pano sedán*. Vigo: Edicións do Cumio, 2003.
- Presedo Díaz, Xosé, e Astrid Filgueira. *De pano sedán*. Vigo: Edicións do Cumio, 2003.
- Rial, Pablo F. *Colleita propia: 20 pezas para gaita galega*. Ton e Son Editorial, 2019.
- Sampedro y Folgar, Casto. *Cancionero musical de Galicia*. 2 vols. Pontevedra: Museo Provincial de Pontevedra, 1942.
- Sánchez, Agustín. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 8: Capricho de gaita: Para gaita e piano*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
- Santiago, Miguel de. *Método de gaita por cifra y música*, 1978.
- Santiago, Rodrigo A. de. *Manual práctico de gaita gallega*. 1971.
- Santiago, Rodrigo A. de. *Método completo de gaita*. Vigo: Galaxia, 1964.
- Silva, Cristian. *Manual edico básico: 20 pezas para gaita galega (+1)*. Vigo: Ton e Son, 2017.
- Vaamonde Manteiga, Xesús. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 1: Intervalos*. Baiona: Dos Acordes, 2005.
- Vaamonde Manteiga, Xesús. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 12: Intervalos cromáticos*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
- Vaamonde Manteiga, Xesús. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 3: Escalas*. Baiona: Dos Acordes, 2005.
- Vaamonde Manteiga, Xesús. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 9: Intervalos II*. Baiona: Dos Acordes, 2007.
- Vigo, Marina, e Carme López, coords. *As que dormen entre o centeo*. A Coruña: Asociación de Gaiteiras Galegas, 2023.
- Villamor Gay, Bruno. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 15: Temperando: Nivel iniciación, volume I*. Baiona: Dos Acordes, 2009.
- Villamor Gay, Bruno. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 16: Temperando: Nivel iniciación, volume II*. Baiona: Dos Acordes, 2009.
- Villamor Gay, Bruno. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 17: Temperando: Nivel iniciación, volume III*. Baiona: Dos Acordes, 2009.
- Villamor Gay, Bruno. *Cadernos de Gaita Galega. Caderno 18: Temperando: Nivel iniciación, volume IV*. Baiona: Dos Acordes, 2010.
- Xesteira, X. *Método de gaita galega, vol. I e II*. Vigo: Edicións do Cumio, 2007-2009.

Lexislación:

[DECRETO 198/2007, do 27 de setembro](#), polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. **DOG do 25 de outubro de 2007.**

[DECRETO 203/2007, do 27 de setembro](#), polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. **DOG do 31 de outubro de 2007.**

[DECRETO 163/2015, do 29 de outubro](#), polo que se establece o plan de estudos das ensinanzas artísticas superiores de Música, nas especialidades de Composición, Interpretación, Musicoloxía e Pedagogía, na Comunidade Autónoma de Galicia

Programación Docente de PERCUSIÓN TRADICIONAL I - IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PERCUSIÓN TRADICIONAL

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP		
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	COLECTIVA		
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	LORENA FREIJEIRO		
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR DA DISCIPLINA	DAVID RODRÍGUEZ		
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais		1	
ETCS/ CUADRIMESTRE	3	3	3	3					Observacións			
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB					TITORÍA	
	DAVID RODRÍGUEZ					david.rquez.garcia@csmvigo.com					VER CADRO DE TITORÍAS	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento da técnica interpretativa nos instrumentos tradicionais máis importantes que complementan a visión da música tradicional, desenvolvendo unha interpretación axeitada con cada instrumento e estilo.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Percusión
TRANSVERSAIS	T2, T3, T17
XERAIS	X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22
ESPECÍFICAS	EI1, EI2, EI5, EI7, EI8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Cofecer basicamente as técnicas dos instrumentos.	T2, X1, X3, X6,
Desenvolver as técnicas de acompañamento.	T2, T3, X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22, EI1, EI5, EI7, EI8
Desenvolver o papel de acompañante único ou en grupo.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, EI1, EI2, EI5, EI7, EI8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
TAMBOR	1.1. agarre e golpeo básico - 1.2. redobre - 1.3. mordentes - 1.4. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
PANDEIRETA, PANDEIRA	1.1. agarre e golpeo básico - 1.2. redobre - 1.3. mordentes - 1.4. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
PANDEIRO	3.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
BOMBO	4.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
CUNCHAS, TARRAÑOLAS, CULLERES	5.1. agarre e golpeo básico - 3.2. muiñeira, rumba, xota, etc, e ritmos baseados en compases irregulares.	TODAS
Total de horas por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Realizarase durante a primeira semana do curso escolar e de xeito personalizado. Segundo os resultados se informará ao alumno/a e se programarán exercicios, estudos ou obras, de xeito que se recuperen aqueles aspectos menos desenvolvidos nese período.	1		1
Exposición teórico-práctica: Proposición de problemas técnicos e musicais revisados na clase coa demostración do	16		16

profesor ou coa utilización doutros recursos.			
Práctica individual: Práctica dos problemas técnicos e musicais propostos nas clases. Audicións comparativas e transcricións.		71	71
Actividades de avaliación: Audición individual ou en grupo co instrumento ou instrumentos asignados polo profesor.	2		2
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Participación na clase e calidade do estudo.	T2, T3, X1, X2, X3, X4, X6, X21, X22, E11, E15, E17, E18	50%
Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%
------------------	---	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%
------------------	---	--	------

EXTRAORDINARIA

Audición pública	Audición de todas as obras traballadas no curso como solista e acompañante, con autonomía e musicalidade.	T3, T16, X2, X4, X6, X21, X22, E11, E12, E15, E17, E18	100%
------------------	---	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Se os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros/as, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

PEL E MADEIRA. VOL.1. VAAMONDE, X. E ROMERO, X.L. ED. DOS ACORDES.
PEL E MADEIRA. VOL.2. VAAMONDE, X. E ROMERO, X.L. ED. DOS ACORDES.
OS NOSOS GAITEIROS. V.V.A.A. ED. CUMIO.
OS INSTRUMENTOS MUSAIS NA TRADICIÓN GALEGA. CARPINTERO, P. ED. DIFUSORA.
12 POLAINAS ENTEIRAS. VAAMONDE, X. ED. CUMIO. CADERNO 12: LUVAS VERDES. LAMAS, P. ED. DOS ACORDES.

Guía Docente – 2º Instrumento - Gaita (I-II)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA									
ESPECIALIDADE	Interpretación					ITINERARIO		PIANO	
CARÁCTER	B) Obrigatoria					TIPO DE CLASES		Individual	
DEPARTAMENTO	IMTP					XEFE/A DO DEPARTAMENTO		Lorena Freijeiro	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais
ETCS/ CUADRIMESTRE					1,5	1,5			Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Xiana Teixeira Rei				xianateixeiro@csmvigo.com				Martes 12:30h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica instrumental principal, encamiñada á formación como músico instrumentista. Coñecemento progresivo de todas as posibilidades do instrumento, tanto a nivel técnico, expresivo e de repertorio.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Piano, Conxunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6, T13, T15
XERAIS	X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24
ESPECÍFICAS	E11, E15

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Perfeccionar as capacidades artísticas, musicais e técnicas, que permitan abordar a interpretación do repertorio máis representativo do instrumento.	T1, T6, T13, T15, X1, X6, X11, X13, X21, E11, E15.
Coñecer as características morfolóxicas e acústicas propias do instrumento, indispensable para a optimización de recursos do mesmo.	T3, T6, T13, X6, X13, E11, E15.
Coñecer o patrimonio musical tradicional da nosa cultura e achegamento ás doutros pobos que teñan gaita como instrumento fundamental. Compoñer coas regras básicas dos ritmos tradicionais como método para coñecelos en profundidade.	T15, X1, X11, X13, X21, X24, E11, E15.
Mostrar independencia progresiva para resolver problemas, xa sexan técnicos ou musicais. Ter métodos de traballo que posibiliten a resolución de pasaxes complexas.	T1, T3, T6, T13, T15, X1, X6, X8, X13, X21, X24, E11, E15.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
REPERTORIO TRADICIONAL	1.1 Patrimonio musical: música tradicional (cancioneiros e tradición oral). 1.2 Formas musicais e as súas particularidades na música tradicional. Traballo das obras seleccionadas no cuatrimestre analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 1.3 Traballo de repertorio con ornamentación dada, adecuada a este nivel. 1.4 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 1.5 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 1.6 Conciencia dos diferentes usos que tivo a gaita ó longo da súa historia. 1.7 Valoración e conciencia da importancia da gaita e do seu patrimonio musical na cultura galega como aporte á cultura universal. 1.8 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	5
REPERTORIO DE AUTOR	2.1 Patrimonio musical: música de autor. 2.2 Formas musicais e as súas particularidades na música de autor. Traballo das obras analizando formalmente cada unha e establecendo o fraseo como base da interpretación. 2.3 Práctica da afinación, compensación e tempero sobre repertorio específico, prestando especial atención ó empaste entre ronco e punteiro. 2.4 Adestramento permanente e progresivo da memoria. 2.5 Valoración da evolución ó longo do século XX e XXI da interpretación da música para gaita. 2.6 Valoración da ornamentación como elemento musical e non como elemento exclusivamente técnico.	7
TÉCNICA	3.1 Morfoloxía, funcionamento, e mantemento do instrumento. Materiais e proceso construtivo. 3.2 Métodos de escrita para gaita. Sistema do/re. 3.3 Diferentes tipos de ornamentación: colocación, nomenclatura e representación na partitura. 3.4 Afinación e tempero. 3.5 Iniciación á segunda oitava no instrumento. 3.6 Traballo da ornamentación mediante exercicios específicos a cada unha delas (rebote, adorno, picado dobre, batemento...) 3.7 Práctica da repentinización de obras de progresiva dificultade. 3.8 Emprego de diferentes ditiñacións en base	5

		ás pasaxes a interpretar. Posicións abertas / pechadas para a solución de pasaxes complexas. 3.9 Requinte. Resolución ós problemas que supón o seu uso. 3.10 Adestramento permanente e progresivo da memoria.		
Total de sesións por cuatrimestre				17
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación Inicial: Introducción e presentación do traballo planificado para o cuatrimestre e primeira toma de contacto coa docente.		0,5	-	0,5
Clase práctica individual: en cada sesión o alumnado tocará o acordado na sesión anterior. O profesor resolverá os problemas e acordará o material a traballar para a seguinte sesión.		7,5	-	7,5
Traballo persoal: correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente.		-	36,5	36,5
Audición interna: aquela que serve como preparación das audicións públicas ou concertos.		0,5	-	0,5
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: concertos dentro e fóra do conservatorio, xornadas, participación en actividades organizadas polo departamento, relatorios...			1	1
Total de horas por cuatrimestre		8,5	36,5	45
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Diario de aula	A profesora elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento de cada alumno. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento da súa capacidade crítica e autonomía. Tamén se valorará a consecución do temario proposto polo profesorado.		T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11, E15.	75%
Audición interna	Valorarase o control técnico a coherencia co estilo interpretativo e a capacidade de comunicación.		T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11, E15.	25%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.		T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11, E15.	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.		T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11, E15.	100%
AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA				
Exame práctico	O alumnado presentará a totalidade do programa correspondente a cada curso. En canto as obras, tocará una selección musical de aproximadamente 30 minutos, o repertorio tradicional de memoria. Dentro da selección deberá interpretar como mínimo un dos estudos propostos para o curso. Tamén terá que repentizar un fragmento adecuado ao nivel.		T1, T3, T6, T13, T15, X1, X3, X6, X8, X11, X13, X21, X24, E11, E15.	100%
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
Bal y Gay, J. e Martínez Torner, Eduardo. Cancionero Gallego. Estudio crítico por Carlos Villanueva. A Coruña: Fundación Barrié de la Maza, 2007.				

Crespo, Rafa. Entre fusco e lusco: 20 pezas para gaita galega. Ton e Son Editorial, 2019. Libro + CD.

Estévez Vila, Xaime. A gaita no eido da música. Vigo: Centro de Ensinanzas Musicais Mayeysis, 1987.

Estévez, Carlos. Tradicionalmente: 20 pezas para gaita galega. Ton e Son Editorial, 2015. Libro + CD.

Filgueira, Astrid, e José Presedo. Doce polainas enteiras: Obras para gaita. Vigo: Edicións do Cumio, 1998.

Foxo, Xosé Lois. Os segredos da gaita. 6.ª ed. Ourense: Escola Provincial de Gaitas de Ourense, Deputación Provincial de Ourense, 2004. ISBN 84-96011-86-0. A primeira edición é de 1982 e a documentación consultada confirma a 6.ª edición de 2004.

Manteiga, Xesús. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 9: Intervalos II. Baiona: Dos Acordes, 2007.

Migueléiz, Xosé Luís. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 4: Estudos, volume I, nivel iniciación. Baiona: Dos Acordes, 2006.

Presedo Díaz, Xosé, e Astrid Filgueira. De pano sedán. Vigo: Edicións do Cumio, 2003.

Rial, Pablo F. Colleita propia: 20 pezas para gaita galega. Ton e Son Editorial, 2019.

Sampedro, Casto. Cancionero Musical de Galicia. A Coruña: Fundación Pedro Barrié de la Maza, 2007.

Vigo, Marina. e López, Carme. As que dormen entre o centeo. Publicado por Asociación de Gaiteras Galegas, 2023.

Vaamonde Manteiga, Xesús. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 1: Intervalos. Baiona: Dos Acordes, 2005.

Vaamonde Manteiga, Xesús. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 12: Intervalos cromáticos. Baiona: Dos Acordes, 2007.

Vaamonde Manteiga, Xesús. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 3: Escalas. Baiona: Dos Acordes, 2005.

Vaamonde Manteiga, Xesús, e Xosé Lois Romero. *Pel e Madeira: Repertorio básico para gaita e percusión galegas. Volume I.* Baiona: Dos Acordes, 2010.

Villamor Gay, Bruno. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 15: Temperando: Nivel iniciación, volume I. Baiona: Dos Acordes, 2009.

Villamor Gay, Bruno. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 16: Temperando: Nivel iniciación, volume II. Baiona: Dos Acordes, 2009.

Villamor Gay, Bruno. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 17: Temperando: Nivel iniciación, volume III. Baiona: Dos Acordes, 2009.

Villamor Gay, Bruno. Cadernos de Gaita Galega. Caderno 18: Temperando: Nivel iniciación, volume IV. Baiona: Dos Acordes, 2010.

Xesteira, X. Método de gaita galega, vol. I e II. Vigo: Edicións do Cumio, 2007-2009.

Programación Docente – Técnicas de control emocional e corporal (I)

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015 , do 29 de outubro).

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Lorena Freijeiro
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Lorena Freijeiro				lorenafreijeiro@csmvigo.com				Venres: 11:30h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento básico da estrutura e función do aparello locomotor e do sistema nervioso. Desenvolvemento de hábitos posturais correctos que minimicen o risco durante a interpretación. Técnicas de respiración, relaxación, autocontrol, optimización da enerxía muscular, concentración e memoria aplicadas ao estudo e á actuación en público.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	-
TRANSVERSAIS	1, 2, 3, 6, 7, 11, 13, 15
XERAIS	8, 21, 24, 25
ESPECÍFICAS	4, 6, 8, 10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Descubrir diferentes técnicas de control emocional e corporal e iniciarse na súa práctica.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E10.
Adquirir conciencia da importancia da respiración e do bo uso do corpo para conseguir unha técnica instrumental eficiente.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E10.
Realizar táboas de exercicios motores e estiramientos antes e despois da práctica instrumental.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E10.
Traballar rutinas que permitan o acceso rápido a un estado de concentración relaxada para conseguir controlar o noso corpo e mente durante a interpretación.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Técnicas de concienciación corporal e emocional	1.1. Técnicas de relaxación física e mental. 1.2. A concentración 1.3. Hábitos posturais 1.4. Control e visualización mental	5

	1.5. Ansiedade escénica	
2. A respiración	2.1. Descrición en funcionamento do aparello respiratorio 2.2. Aspectos anatómicos e fisiomecánicos máis importantes en relación coa técnica de gaita 2.3. Colocación do corpo e do instrumento en posición sentada e erguida.	3
3. Exercicios para músicos	3.1. A importancia do quecemento. 3.2. Estiramientos 3.3. Rutinas de exercicios.	3
4. Posta en práctica de rutinas de estudo e concerto saudables.	4.1. As nosas sensacións mentres tocamos 4.2.O estudo 4.3.O concerto	6
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral e discusión ou posta en práctica: a profesora explicará os conceptos fundamentais apoiándose en diferentes fontes e recursos e realizaranse actividades, debates e postas en común sobre o abordado en cada sesión.	14	-	9
Traballo persoal: a realizar polas/os estudantes de xeito autónomo de acordo ás indicacións recibidas nas aulas..	-	43	25
Lectura guiada de fontes: traballaráse a partir de lecturas de carácter científico sobre diferentes contidos da materia que se comentarán e debaterán na aula.	1	-	18
Presentación de traballos: expoñeranse na aula de acordo as indicacións determinadas pola docente para o traballo indicado e serán entregados no prazo establecido.	1	-	2
Actividades complementarias: recoméndase a asistencia a todo tipo de actividades sobre a materia impartida: relatorios, congresos, museos...	1	-	6
Total de sesións por cuatrimestre	17	43	60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo de aula	A profesora elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión, as faltas de asistencia e as anotacións correspondentes ao rendemento do alumnado. Valorarase a implicación do alumnado e o progresivo desenvolvemento dos contidos da materia así coma a participación en actividades complementarias propostas.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, E14, E110.	70%
Traballo escrito	O alumnado entregará un traballo sobre algún dos temas contidos na materia. Este tema será acordado previamente coa profesora, e a proba inclúe exposición do mesmo, presencial ou telemática.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E110.	30%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Sobre os contidos abordados ao longo do curso.	T1, T2, T4, T8, T12, T13, T15, X1, X10, X22, X24, E14, E110.	50%
Traballo persoal	Realización dun traballo sobre algún dos temas contidos na materia. A temática do mesmo será acordada previamente coa profesora. Ademais deberase realizar unha exposición oral do mesmo.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E110.	50%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Sobre os contidos abordados ao longo do curso.	T1, T2, T4, T8, T12, T13, T15, X1, X10, X22, X24, E14, E110.	50%
Traballo persoal	Realización dun traballo sobre algún dos temas contidos na materia. A temática do mesmo será acordada previamente coa profesora. Ademais deberase realizar unha exposición oral do mesmo.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E110.	50%
EXTRAORDINARIA			

Exame	Sobre os contidos abordados ao longo do curso.	T1, T2, T4, T8, T12, T13, T15, X1, X10, X22, X24, E14, E110.	50%
Traballo persoal	Realización dun traballo sobre algún dos temas contidos na materia. A temática do mesmo será acordada previamente coa profesora. Ademais deberase realizar unha exposición oral do mesmo.	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T12, T13, T14, T15, X1, X8, X10, X22, X24, X25, E14, E110.	50%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco establecido no RD lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Conti, Gabriela. *Afinando las emociones*. Buenos Aires: Dunker, 2007.

Drake, Jonathan. *Postura sana*. Barcelona: Martínez Roca, 1992.

Conable, Bárbara. *Lo que todo músico tiene que saber sobre el cuerpo*. Técnica Alexander. Barcelona: Laertes, 2012.

Dalia Cirujeda, Guillermo. *El músico: una introducción a la psicología de la interpretación musical*. Alcorcón (Madrid): Mundimúsica, 2006.

Dalia Cirujeda, Guillermo. *El músico adicto: la musicorexia*. Madrid: Ideamúsica, 2014.

Dalia Cirujeda, Guillermo. *Cómo superar la ansiedad escénica en músicos*. Madrid: Ediciones Mundimúsica, 2004.

Fábregas Silvia, Rosset Jaume. *A tono, ejercicios para mejorar el rendimiento del músico*. Barcelona: Paidotribo, 2005.

García, Raúl. *Entrenamiento mental para músicos*. Barcelona: Ma non troppo, 2017.

García, Raúl. *Cómo preparar con éxito un concierto o audición*. Barcelona: Ma non Troppo, 2015.

Klöppel. *Ejercitación mental para músicos*. Huelva: Idea Books, 2005.

Payne, Rosemary A. *Técnicas de relajación guía práctica*. Barcelona: Paidotribo, 2002.

Rosset i Llobet, J. *El cuerpo del músico: manual de mantenimiento para un máximo rendimiento*. Badalona: Editorial Paidotribo, 2010.

Rosset i Llobet, J. *A tono: ejercicios para mejorar el rendimiento del músico*. Barcelona: Editorial Paidotribo, 2005.

Rubio Condado, M. *Control del miedo escénico: guía práctica para músicos con ejercicios progresivos*. Soria: Rubio Condado, 2004.

Ruiz Ramos, G. *Amo hacer música: yogaterapia específica para los profesionales de la música*. Madrid: Mandala, 2000.

Sardà Rico, E. *En forma: ejercicios para músicos*. Barcelona: Paidós, 2003.

Programación Docente de ZANFONA I-II

Ensinanzas Superiores de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA									
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	IMTP
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	IMTP							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Lorena Freijeiro
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais
ETCS/ CUADRIMESTRE					3	3			Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	Iván Abal Pulleiro				ivan_abal@csmvigo.com				-

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015) /171/2016

DESCRITOR	Coñecemento e práctica da zanfona, tanto na interpretación como nos aspectos organolóxico e histórico do instrumento. Coñecemento dos xéneros e do repertorio máis representativo do instrumento, con especial atención ao repertorio en Galicia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T2, T3, T6, T13
XERAIS	X2, X4, X6
ESPECÍFICAS	E11, E12, E14, E15, E10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Perfeccionar as capacidades artísticas, musicais e técnicas, que permitan abordar o coñecemento e interpretación do repertorio máis representativo do instrumento.	T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15
Coñecer as características morfolóxicas e acústicas propias do instrumento, indispensable para a optimización de recursos do mesmo.	T6, T13, X6, E10
Coñecer o patrimonio musical tradicional da nosa cultura e achegamento ás doutros pobos que teñan a zanfona como instrumento fundamental.	T6, T13, X6, E15, E10
Mostrar independencia progresiva para resolver problemas, xa sexan técnicos ou musicais. Ter métodos de traballo que posibiliten a resolución de pasaxes complexas.	T2, T3, T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Achegamento ao instrumento	1.1 Morfoloxía 1.2 Mantemento do instrumento, materiais e proceso constructivo. 1.3 Afinacións de bordóns e cantantes 1.4 Colocación das mans e do corpo 1.5 Primeiras prácticas sobre a roda e sobre o teclado.	3
Exercicios técnicos	2.1 Primeiras prácticas sobre a roda 2.2 Pulsación, valores e equivalencias. Afinacións 2.3 Dixitacións básicas en escalas e arpexios 2.4 Primeiras prácticas sobre a roda e sobre o teclado o teclado 2.5 A trompeta: Exercicios básicos de acompañamento rítmico. Golpe de 4	4
Materiais e fontes	Coñecemento de materiais e fontes, principalmente en Galicia. 3.1 Material bibliográfico 3.2 Gravacións históricas 3.3 Iconografía e outros	1
Intérpretes e escolas	4.1 A zanfona tradicional. A figura de Faustino Santalices 4.2 Outros	1
Repertorio	5.1 Repertorio histórico. Principais compositores 5.2 Repertorio tradicional en Galicia 5.3 Iniciación á interpretación de repertorio doutras tradicións europeas	7
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
En cada sesión o alumnado expón o acordado na sesión anterior, tanto a solo como en conxunto. O profesor expón os problemas a resolver para a sesión seguinte, o material novo a preparar e o material a memorizar.		14	-	14
Correspóndese co que o alumno traballa sobre o instrumento individualmente, tanto na aula como fóra dela.		-	74	74
Aquele que serve como preparación das audicións públicas ou concertos e audicións internas (na aula)		2	-	2
Total de horas por cuatrimestre		16	70	90
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Traballo de aula	O profesor elaborará un libro de aula no que figurarán os contidos de cada sesión cos comentarios sobre a resolución de cada un deles. Tamén figurará a data de cada sesión, o traballo pendente para a próxima sesión e as faltas de asistencia de ser o caso.		T2, T3, T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15, E10	80%
Audición	O alumno interpretará en público o repertorio acordado neste cuatrimestre. Deberá el mesmo afinar o instrumento e preparalo, e tocar de memoria.		T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15, E10	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame práctico	O alumno presentará a totalidade do repertorio e técnica previamente acordado co profesor. Interpretación dunha obra proposta polo alumno, que deberá ser tocada e cantada ao tempo. Repentización dun fragmento proposto adecuado ao nivel		T2, T3, T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15, E10	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame práctico	O alumno presentará a totalidade do repertorio e técnica previamente acordado co profesor. Interpretación dunha obra proposta polo alumno, que deberá ser tocada e cantada ao tempo. Repentización dun fragmento proposto adecuado ao nivel		T2, T3, T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15, E10	100%
EXTRAORDINARIA				
Exame práctico	O alumno presentará a totalidade do repertorio e técnica previamente acordado co profesor. Interpretación dunha obra proposta polo alumno, que deberá ser tocada e cantada ao tempo. Repentización dun fragmento proposto adecuado ao nivel		T2, T3, T6, T13, X2, X4, X6, E11, E12, E14, E15, E10	100%
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
Bravo, Gorka. <i>Ehun Doinuak: Aprende a tocar el zarrabete</i> . Herrena Edizioak, 2021.				
Calle, José Luis. <i>Aires da terra. La poesía musical de Galicia</i> . Madrid, 1999.				
Clastrier, Valentin. <i>La vielle et l'univers de l'infinie roue-archet</i> . Ed. Modal, 2006.				
Fustier, Paul. <i>Pratique de la vielle à roue</i> . Ed. S.M.L., 2002				
Biteaud, Laurent. <i>La vielle à roue. Doigtés et virtuosité</i> . Ed. JM. Fuzeau,				
Sampedro y Folgar, Casto. <i>Cancionero musical de Galicia</i> . Fundación Pedro Barrié de la Maza, 1982.				
Vaamonde, Suso. <i>Método galego de zanfona</i> . Sacauntos, 2023.				
Santalices, Faustino. <i>La Zanfona</i> . Lugo, 1956				
Seoane, Antón. <i>Faustino Santalices. Investigador, gaiteiro e zanfonista</i> . Ed. Ir Indo, 2000				
VV. AA. <i>Actas do congreso Faustino Santalices. Ciencia da gaita, consciencia da zanfona</i> . Ed. Difusora, 2011.				
VV. AA. Le Vieilleux. <i>Métamorphoses d'une figure d'artiste du XVII e XVIII siècle</i> . Ed. Fage, 2008.				
Faustino Santalices. <i>Gravacions Históricas de Zanfona. 1927-1949</i> . BOA. 2004.				